

§ 382

Uppföljning av program och planer 2019

KSN-2019-03156

Beslut

Kommunstyrelsens arbetsutskott föreslår kommunstyrelsen föreslå kommunfullmäktige besluta

1. **att** uppdra till kommunstyrelsen att genomföra en översyn av kommunens samtliga aktiverande och normerande styrdokument i syfte att förenkla och förtydliga den politiska styrningen,
2. **att** de i ärendet föreslagna revideringarna för
 - handlingsplan för överenskommelsen mellan kommun och föreningsliv
 - handlingsplan för trygghet och säkerhet
 - handlingsplan kopplad till program för Uppsala kommuns arbetsmarknadspolitik
 - handlingsplan mot hedersrelaterat våld och förtryck, mäns våld mot kvinnor och våld i nära relationer
 ska tas om hand inom ramen för översynen enligt första att-satsen,
3. **att** uppdra till kommunstyrelsen att ta fram förslag på ett övergripande långsiktigt program som omfamnar en helhet och visar på tydlig riktning i ett tioårsperspektiv mot hållbart Uppsala 2030 med utblick mot 2050, samt
4. **att** uppdra till kommunstyrelsen att återkomma med förslag på Uppsala kommuns styrdokumenthantering och innehåll senast i december 2020.

Beslutsgång

Ordförande ställer föreliggande förslag mot avslag och finner att arbetsutskottet bifaller detsamma.

Sammanfattning

Från och med 2017 görs en årlig samlad uppföljning och aktualitetsbedömning av program som ett led i att säkerställa en mer sammanhållen styrning där relationerna mellan styrdokument är tydliga, skapa minskad styrträngsel med färre målkonflikter samt en ökad möjlighet till tydliga prioriteringar. Detta görs enligt modell för programhantering. Uppföljningen av program har för 2019 genomförts i samband med ordinarie

verksamhetsuppföljning per augusti. Den baseras i hög grad på återsrapportering från nämnder och bolagsstyrelser, men i vissa fall även på måluppfyllelse i relation till programmets indikatorer där sådana finns. Måluppfyllelsen ligger till grund för aktualitetsbedömningar av programmen, det vill säga beskrivningar av programmens status och eventuella behov av förändringar.

Beslutsunderlag

- Tjänsteskrivelse daterad 5 november 2019
- Uppföljning av program och planer 2019 daterad 28 oktober 2019, med tillhörande bilagor:
- Bilaga 1, Aktualitetsbedömning av avfallsplan 2019
- Bilaga 2, Aktualitetsbedömning av bredbandsprogrammet 2019
- Bilaga 3, Aktualitetsbedömning av handlingsplan för trygghet och säkerhet 2019
- Bilaga 4, Aktualitetsbedömning av handlingsplan Gottsunda_Valsätra 2019
- Bilaga 5, Aktualitetsbedömning av handlingsplan överenskommelse med föreningslivet 2019
- Bilaga 6, Aktualitetsbedömning av idrotts- och fritidspolitiskt program 2019
- Bilaga 7, Aktualitetsbedömning av innerstadsstrategi 2019
- Bilaga 8, Aktualitetsbedömning av landsbygdsprogrammet 2019
- Bilaga 9, Aktualitetsbedömning av näringslivsprogrammet 2019
- Bilaga 10, Aktualitetsbedömning av program för full delaktighet 2019
- Bilaga 11, Aktualitetsbedömning av program för Uppsala kommuns arbetsmarknadspolitik 2019
- Bilaga 12, Aktualitetsbedömning av program och handlingsplan mot kvinnofridskränkningar 2019

Kommunledningskontoret
Tjänsteskrivelse till kommunstyrelsen

Datum:
2019-11-05

Diarienummer:
KSN-2019-03156

Handläggare:
Maria Ahrgren

Uppföljning av program och planer 2019

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen föreslår kommunfullmäktige besluta

1. **att** uppdra till kommunstyrelsen att genomföra en översyn av kommunens samtliga aktiverande och normerande styrdokument i syfte att förenkla och förtydliga den politiska styrningen,
2. **att** de i ärendet föreslagna revideringarna för
 - handlingsplan för överenskommelsen mellan kommun och föreningsliv
 - handlingsplan för trygghet och säkerhet
 - handlingsplan kopplad till program för Uppsala kommuns arbetsmarknadspolitik
 - handlingsplan mot hedersrelaterat våld och förtryck, mäns våld mot kvinnor och våld i nära relationerska tas om hand inom ramen för översynen enligt första att-satsen,
3. **att** uppdra till kommunstyrelsen att ta fram förslag på ett övergripande långsiktigt program som omfamnar en helhet och visar på tydlig riktning i ett tioårsperspektiv mot hållbart Uppsala 2030 med utblick mot 2050, samt
4. **att** uppdra till kommunstyrelsen att återkomma med förslag på Uppsala kommuns styrdokumenthantering och innehåll senast i december 2020.

Ärendet

Från och med 2017 görs en årlig samlad uppföljning och aktualitetsbedömning av program som ett led i att säkerställa en mer sammanhållen styrning där relationerna mellan styrdokument är tydliga, skapa minskad styrträngsel med färre målkonflikter samt en ökad möjlighet till tydliga prioriteringar. Detta görs enligt modell för programhantering. Uppföljningen av program har för 2019 genomförts i samband med ordinarie verksamhetsuppföljning per augusti. Den baseras i hög grad på återrapportering från nämnder och bolagsstyrelser, men i vissa fall även på målpuppfyllelse i relation till programmets indikatorer där sådana finns. Målpuppfyllelsen

ligger till grund för aktualitetsbedömningar av programmen, det vill säga beskrivningar av programmens status och eventuella behov av förändringar.

Beredning

Ärendet har beretts inom kommunledningskontoret, med underlag i form av aktualitetsbedömningar enligt **bilaga 1-12** från respektive nämnd eller bolagsstyrelse som är ansvarig för ett program eller plan. Gemensam beredning har skett mellan programansvariga inom kommunkoncernen.

Föredragning

Programhanteringen tar sin utgångspunkt i *Riktlinjen för styrdokument* och hanterar de kommunövergripande aktiverande styrdokumenten förutom Mål och budget. Modellen beskriver ansvar, roller och struktur för framtagande och uppföljning av program. För uppföljning av program beskrivs hur och när uppföljning sker samt hur aktualitetsbedömning ska genomföras. Förutom bedömningar av programmens indikatorer är det nämnder och bolagsstyrelser som i samband med ordinarie verksamhetsuppföljning per augusti svarar på grad av måluppfyllelse för de program som följs upp. Aktualitetsbedömningarna av de enskilda programmen sammanställs och vid behov ges förslag på möjliga justeringar för ökad måluppfyllelse.

Totalt finns 28 beslutade program. Vid årets aktualitetsbedömning har 16 program inte följts upp, exempelvis för att programmen är under revidering eller nyligen beslutade och håller på att implementeras. Den samlade måluppfyllelsen visar i de flesta fall att arbetet löper på enligt plan. För några program behöver nämnder och bolagsstyrelser göra mer för att nå beslutade program mål, exempelvis för program för Uppsala kommuns arbetsmarknadspolitik, landsbygdsprogrammet och näringslivsprogrammet.

Fyra handlingsplaner är i behov av revidering. Det gäller handlingsplan för överenskommelsen mellan kommun och föreningsliv, handlingsplan för trygghet och säkerhet, handlingsplanen kopplad till program för Uppsala kommuns arbetsmarknadspolitik samt handlingsplanen kopplad till program mot kvinnofridskränkningar och våld i nära relationer.

Det pågår arbete inom samtliga tre målområden i handlingsplan för överenskommelse mellan kommun och föreningsliv. Alla aktiviteter förutom en löper enligt handlingsplanen. Aktiviteten som inte är påbörjad är "Arrangera öppna tematiska möten om exempelvis bidragssystemet och kulturpolitiken." Anledningen är att ett annat åtagande i samma handlingsplan fick högre prioritet, åtagandet "en väg in" för föreningslivet. Och därför föreslås handlingsplanen justeras så att aktiviteten får planerad start 2020, enligt **bilaga 5**.

Handlingsplanen för trygghet och säkerhet identifierar nio målområden med totalt 118 aktiviteter. Handlingsplanen gäller åren 2018–2022 och i planen finns satsningar som pågick redan 2018 beskrivna under aktiviteter för att presentera en helhetsbild och synliggöra redan igångsatta och planerade initiativ. Handlingsplanen för trygghet och säkerhet har en bred ansats och ser till flera delar av trygghet och säkerhet, därav omfattningen av antalet åtgärder. Bedömningen är att planens innehåll och mål fortsatt är relevant och att styrningen är i rätt omfattning. Två åtgärder föreslås strykas, enligt bilaga 3, då ansvaret inte ligger inom kommunens ansvar. Ansvaret för dessa åtgärder i handlingsplanen ligger hos gatu- och

samhällsmiljönämnden och gäller förbättrad belysning vid återvinningsstationer och arbete med åtgärder mot spårbeträdande. Ansvaret för dessa ligger hos Förpacknings- och tidningsinsamlingen (FTI) och Trafikverket.

Program och handlingsplan för Uppsala kommuns arbetsmarknadspolitik har konkretiserat vad som ska göras och är i den meningen ett effektivt styrmedel. Bedömningen är att programmet inte behöver revideras innan programperiodens slut, men att handlingsplanen utgör en svag styrning i relation till programmets intentioner. Arbetsmarknadens möjligheter, utmaningar och behov är kontinuerligt i förändring utifrån omvärlden, det bidrar till att många av de åtgärder som återfinns i handlingsplanen redan är förlegade utifrån 2020 års förutsättningar. Handlingsplanen bör därmed revideras under 2020. I samband med detta bör även indikatorer knytas till respektive mål och åtgärder. Detta för att planen ska vara möjlig att följa upp och för att respektive nämnds och bolags ansvar ska bli tydligt.

Handlingsplan mot kvinnofridskränkningar, våld i nära relationer och hedersrelaterat våld och förtryck löpte ut per december 2018 och ska revideras. Socialnämnden har också föreslagit kommunstyrelsen att uppdra till socialnämnden att upprätta en handlingsplan mot hedersrelaterat våld och förtryck (SCN-2019-0086). Uppdraget är ett led i att realisera intentionen i mål och budget som manar till en intensifiering av arbetet mot hedersrelaterat våld och förtryck. Förslaget är att det ska tas fram två separata handlingsplaner, en mot hedersrelaterat våld och förtryck och en mot mäns våld mot kvinnor och våld i nära relationer. I samband med detta arbete ska indikatorer, mätbara mål, knytas till respektive mål, och delmål. Detta för att planerna ska vara möjlig att följa upp och för att respektive nämnds ansvar ska bli tydligt.

Syftet med programhanteringen uppfylls väl då en mer sammanhållen styrning säkerställs där relationerna mellan styrdokument blir tydligare för varje år. Alla nämnder och bolagsstyrelser arbetar numera in programåtgärder direkt i sina verksamhets- och affärsplaner. Det har successivt under de senaste tre åren blivit tydligt att den politiska styrningen i program och handlingsplaner är omfattande. Idag finns inte en sammanhållen analys av genomslagskraften och utvärdering på helheten och hur program och handlingsplaner fungerar i relation till varandra och annan styrning så som mål och budget. Då styrningen är omfattande behöver en översyn av de aktiverande och normerande styrdokumenterna göras för att se om omfattningen av och antalet program kan minskas samt om och var nuvarande styrsignaler stärker eller motverkar varandra. Utifrån en översyn kan sedan ett förslag på framtida styrning tas fram. Målet är att integrera de viktigaste styrsignalerna från dagens beslutade program i ett mer långsiktigt program och att detta sedan blir mer närvarande i den ordinarie styrprocessen för kommunkoncernen. På så sätt skulle det bli enklare att integrera tvärgående frågor i den ordinarie verksamheten utan att skapa onödiga målkonflikter.

Ekonomiska konsekvenser

Revidering av program och handlingsplaner hanteras inom befintliga budgetramar. Konsekvenser av enskilda programs revideringar hanteras inom ramen för dessa enskilda kommande beslut i kommunfullmäktige.

Beslutsunderlag

- Tjänsteskrivelse daterad 5 november 2019

- Uppföljning av program och planer 2019 daterad 28 oktober 2019, med tillhörande bilagor:
- Bilaga 1, Aktualitetsbedömning av avfallsplan 2019
- Bilaga 2, Aktualitetsbedömning av bredbandsprogrammet 2019
- Bilaga 3, Aktualitetsbedömning av handlingsplan för trygghet och säkerhet 2019
- Bilaga 4, Aktualitetsbedömning av handlingsplan Gottsunda_Valsätra 2019
- Bilaga 5, Aktualitetsbedömning av handlingsplan överenskommelse med föreningslivet 2019
- Bilaga 6, Aktualitetsbedömning av idrotts- och fritidspolitiskt program 2019
- Bilaga 7, Aktualitetsbedömning av innerstadsstrategi 2019
- Bilaga 8, Aktualitetsbedömning av landsbygdsprogrammet 2019
- Bilaga 9, Aktualitetsbedömning av näringslivsprogrammet 2019
- Bilaga 10, Aktualitetsbedömning av program för full delaktighet 2019
- Bilaga 11, Aktualitetsbedömning av program för Uppsala kommuns arbetsmarknadspolitik 2019
- Bilaga 12, Aktualitetsbedömning av program och handlingsplan mot kvinnofridskränkningar 2019

Kommunledningskontoret

Joachim Danielsson
Stadsdirektör

Ingela Hagström
Utvecklingsdirektör

Kommunfullmäktige
Redovisande dokument

Datum:
2019-10-28

Diarienummer:
KSN-2019-03156

Handläggare:
Maria Ahrgren

Uppföljning av program och planer 2019

Innehåll

Sammanfattning	3
Modell för programhantering	4
Uppföljning	4
Bedömningsunderlag.....	5
Måluppfyllelse	5
Aktualitetsbedömning	9
Revidering eller komplettering av programmens handlingsplaner	9
Behov av översyn av styrsignaler	11

Sammanfattning

Från och med 2017 görs en årlig samlad uppföljning och aktualitetsbedömning av program som ett led i att säkerställa en mer sammanhållen styrning där relationerna mellan styrdokument är tydliga, skapa minskad styrträngsel med färre målkonflikter samt en ökad möjlighet till tydliga prioriteringar. Detta görs enligt modell för programhantering. Uppföljningen av program har för 2019 genomförts i samband med ordinarie verksamhetsuppföljning per augusti. Den baseras i hög grad på återrapportering från nämnder och bolagsstyrelser, men i vissa fall även på måluppfyllelse i relation till programmets indikatorer där sådana finns. Måluppfyllelsen ligger till grund för aktualitetsbedömningar av programmen, det vill säga beskrivningar av programmens status och eventuella behov av förändringar.

Totalt finns 28 beslutade program. Vid årets aktualitetsbedömning har 16 program inte följs upp till exempel på grund av orsaker som att programmet är under revidering eller nyligen beslutat och håller på att implementeras. Den samlade måluppfyllelsen visar i de flesta fall att arbetet löper på enligt plan. För några program behöver nämnder och bolagsstyrelser göra mer för att nå beslutade program mål, exempelvis för program för Uppsala kommuns arbetsmarknadspolitik, landsbygdsprogrammet och näringslivsprogrammet.

Fyra handlingsplaner är i behov av revidering. Det gäller handlingsplan för överenskommelsen mellan kommun och föreningsliv, handlingsplan för trygghet och säkerhet, handlingsplanen kopplad till program för Uppsala kommuns arbetsmarknadspolitik samt handlingsplanen kopplad till program mot kvinnofridskränkningar och våld i nära relationer.

Syftet med programhanteringen uppfylls väl då en mer sammanhållen styrning säkerställs där relationerna mellan styrdokument blir tydligare för varje år. Alla nämnder och bolagsstyrelser arbetar numera in programåtgärder direkt i sina verksamhets- och affärsplaner. Det har successivt under de senaste tre åren blivit tydligt att den politiska styrningen i program och handlingsplaner är omfattande. Då styrningen är omfattande behöver en översyn av de aktiverande och normerande styrdokumenterna göras för att se om omfattningen av och antalet program kan minskas samt om och var nuvarande styrsignaler stärker eller motverkar varandra. Utifrån en översyn kan sedan ett förslag på framtida styrning tas fram. Målet är att integrera de viktigaste styrsignalerna från dagens beslutade program i ett mer långsiktigt program och att detta sedan blir mer närvarande i den ordinarie styrprocessen för kommunkoncernen. På så sätt skulle det bli enklare att integrera tvärgående frågor i den ordinarie verksamheten utan att skapa onödiga målkonflikter.

Modell för programhantering

Kommunfullmäktige styr över nämnder och bolagsstyrelser genom bland annat Mål och budget och kommunövergripande program och planer. I de kommunövergripande programmen och planerna (fortsättningsvis används enbart programmen) beskriver fullmäktige kommunens samlade politik inom olika områden.

Från och med 2017 görs en samlad uppföljning och aktualitetsbedömning av program som ett led i att säkerställa en mer sammanhållen styrning där relationerna mellan styrdokument är tydliga, skapa minskad styrträngsel med färre målkonflikter samt en ökad möjlighet till tydliga prioriteringar. Programhanteringen tar sin utgångspunkt i *Riktlinjen för styrdokument* och hanterar de kommunövergripande aktiverande styrdokumenterna förutom Mål och budget. Modellen beskriver ansvar, roller och struktur för framtagande och uppföljning av program. Vid framtagande av program säkerställs att det är just programformen som är rätt typ av styrning för området eller sakfrågan och att framtagandet sker med berörda nämnder och bolagsstyrelser genom den gemensam beredning. För uppföljning av program beskrivs hur och när uppföljning sker samt hur aktualitetsbedömning ska genomföras. Förutom bedömningar av programs indikatorer är det nämnder och bolagsstyrelser som i samband med ordinarie verksamhetsuppföljning per augusti svarar på grad av måluppfyllelse för de program som följs upp. Aktualitetsbedömningarna av de enskilda programmen sammanställs och vid behov ges förslag på möjliga justeringar för ökad måluppfyllelse.

Uppföljning

Uppföljningen av program har genomförts i samband med ordinarie verksamhetsuppföljning per augusti. Den baseras i hög grad på återrapportering från nämnder och bolagsstyrelser, men i vissa fall även på måluppfyllelse i relation till programmets indikatorer där sådana finns. Måluppfyllelsen ligger till grund för aktualitetsbedömningar av programmen, det vill säga beskrivningar av programmens status och eventuella behov av förändringar. Enskilda aktualitetsbedömningar för de program som följts upp finns i bilagorna 1–12 till denna handling.

Totalt finns 28 beslutade program och handlingsplaner. Vid årets aktualitetsbedömning har 16 program inte följts upp. Dessa är:

- Dagvattenprogram, *program planeras läggas ner och tas in i Vattenprogrammet*
- Drogpolitiskt program, *under revidering*
- Energiprogram 2050, *nytt styrdokument under implementering*
- Handlingsplan bostad för alla, *nytt styrdokument under implementering*
- Handlingsplan för mänskliga rättigheter, *reviderad version beslutas i december 2019*
- Kulturpolitiskt program, *under revidering*
- Miljö- och klimatprogram
- Naturvårdsprogram, *under revidering*
- Program för kommunalt finansierad verksamhet, *under revidering*
- Strategi för IT-utveckling och digitalisering, *under revidering*
- Trafikplan, *under revidering ersätts med program för mobilitet och trafik*
- Vattenprogram, *under revidering*
- Åtgärdsprogram för bättre luftkvalitet
- Åtgärdsprogram mot omgivningsbuller, *ska på extern remiss inför ny planperiod*
- Äldrepolitiskt program, *ersätts av Program för Äldrevänlig kommun i februari 2020*
- Översiktsplan 2016, *är under revidering.*

Bedömningsunderlag

Det finns en programansvarig tjänsteperson för varje program. Hen har definierat uppföljningsinnehåll och aktualitetsbedömt programmet. Måluppfyllelsen baseras på redovisning av pågående åtgärder i program och handlingsplaner. För vissa program har det även ställts mer generella kompletterande frågor till nämnderna och bolagsstyrelserna. Kompletterande underlag för måluppfyllelseanalys kommer även från andra källor såsom statistikansvariga myndigheter, andra nationella eller regionala organisationer, kommunens verksamhetssystem och genomförda undersökningar inom kommunen.

Måluppfyllelse

Tabell 1. Översikt för måluppfyllelse och bedömning av programmen

Program	Måluppfyllelse	Bedömning av program som styrmedel
Avfallsplan 2014–2022	Avfallsplanen innehåller 82 huvudmål och aktiviteter, varav 25 av dessa är huvudmål. Måluppfyllelse sker med hjälp av berörda aktiviteter som tilldelats till målen och ansvarsområdet visas tydligt intill varje mål för berörd aktör.	Generellt bidrar nämnder och bolagsstyrelser för att, enligt plan, uppnå de satta målen i avfallsplanen och fram till 2022 är det 46 mål och aktiviteter som är aktiva, varav 19 av dessa är huvudmål. De kvarvarande aktiva aktiviteterna är framtagna för att kunna nå huvudmålen fram till 2022. Inga förändringar föreslås.
Bredbandsprogram	I Uppsala kommun finns goda förutsättningar för en högre målsättning än regeringens mål. För att nå målbilden krävs en effektivisering av tillståndprocesser och en ökad koordination mellan aktörer inför markarbeten. Grävkostnader utgör i allmänhet en mycket stor del av investeringen vid bredbandsutbyggnad. Det är därför kostnadseffektivt om bredband eller kanalisation för bredband (exempelvis tomrör) samförläggs när annan infrastruktur byggs ut eller rustas upp. Regeringen har därför inrättat ett stöd som kan användas för det ändamålet och Uppsala kommun bör främja samförläggning av kanalisation. I oktober var cirka 11 000 invånare i kommunen utan snabbt bredband, varav de flesta bor på landsbygden. Därför behöver bredbandsutveckling vara en viktig fråga för att åstadkomma en långsiktig landsbygdsutveckling.	Bredbandsprogrammets innehåll tas hänsyn till vid nybyggnation och planering av nya bostadsområden. Det krävs ett nära samarbete med marknadens aktörer för att nå de kommunala och nationella bredbandsmålen. Uppsala kommun äger inget eget fibernät. Fiberutbyggnaden är beroende av den kommersiella marknaden. Dessutom är det upp till varje hushåll att besluta om man vill ansluta sin fastighet. Bredbandsprogrammet ligger över år 2025. Uppföljningen som gjorts 2019 föranleder inget behov av förändring av programmet.

Program	Målpuppfyllelse	Bedömning av program som styrmedel
Handlingsplan för Gottsunda/Valsätra	Uppföljningen visar att nämnder och bolagsstyrelserns åtgärder verkställts som planerat för åren 2018–2019. Åtgärderna bedöms vara tillräckliga för att leda till önskade resultat.	Bedömningen är att planens innehåll och mål fortsatt är relevant och att styrningen är i rätt omfattning under genomförandetiden 2018–2020. Under 2019–2020 tas en modell fram för hur Uppsala ska motverka segregation och utveckla det strategiska områdesarbetet. Denna modell ska innefatta erfarenheter från arbetet med handlingsplan Gottsunda/Valsätra och kommer även utgöra en grund för fortsatt och långsiktigt arbete i området. Planen behålls i sin helhet utan förändringar. Revidering av planen beslutades under 2019 och en modell för hur det långsiktiga arbetet ska se ut tas fram under 2020. Uppföljningen som gjorts per augusti 2019 föranleder inget behov av förändring.
Handlingsplan för överenskommelsen mellan kommun och föreningsliv	Det pågår arbete inom samtliga tre målområden. Det finns sex taggade åtgärder på nämndnivå varav en är färdig och övriga påbörjade. Alla aktiviteter förutom en löper enligt handlingsplanen. Aktiviteten som inte är påbörjad är "Arrangera öppna tematiska möten om exempelvis bidragssystemet och kulturpolitiken." Anledningen är att ett annat åtagande i samma handlingsplan fick högre prioritet, åtagandet "en väg in" för föreningslivet. Planerad start för de tematiska mötena blir istället år 2020.	Handlingsplanen har konkretiserat vad som ska göras med utgångspunkt i den lokala överenskommelsen och är ett effektivt styrmedel. Men en aktivitet har inte kunnat påbörjas enligt handlingsplanens tidsplan.
Handlingsplan för trygghet och säkerhet	Uppföljningen visar att nämnder och bolagsstyrelserns åtgärder verkställts som planerat för åren 2018–2019 men något enstaka undantag. Åtgärderna bedöms vara tillräckliga för att leda till önskade resultat. Två åtgärder föreslås strykas då ansvaret inte ligger inom kommunens ansvar. Ansvaret för dessa åtgärder i handlingsplanen ligger hos gatu- och samhällsmiljönämnden och gäller förbättrad belysning vid återvinningsstationer och arbete med åtgärder mot spårbeträdande. Ansvaret för dessa ligger hos Förpacknings- och tidningsinsamlingen (FTI) och Trafikverket. Ett fåtal åtgärder kommer att påbörjas senare än ursprunglig tidsplan men förväntas genomföras.	Handlingsplanen för trygghet och säkerhet har en bred ansats och ser till flera delar av trygghet och säkerhet, därav omfattningen av antalet åtgärder. Bedömningen är att planens innehåll och mål fortsatt är relevant och att styrningen är i rätt omfattning. En förutsättning för att målen i handlingsplanen uppnås är dock att nämnder och bolag fortsätter att arbeta med att implementera handlingsplanen i sina verksamhetsplaner och tagga åtgärder i hypergene. Planen behålls i sin helhet med förslag på att två åtgärder stryks då dessa åtgärder ligger utanför kommunens ansvar: 13. Förbättrad belysning vid återvinningsstationer 83. Åtgärder mot spårbeträdande

Program	Måluppfyllelse	Bedömning av program som styrmedel
Idrotts- och fritidspolitiskt program	I ett första steg ska programmet ha påverkan på alla kommunala aktörers egna styrdokument och resursfördelning inklusive kommunens övergripande planer och budget. Åtgärder från programmet har inkluderats i verksamhetsplanerna för idrotts- och fritidsnämnden, äldre- och kommunstyrelsen. I ett andra steg förväntas Uppsalabornas förutsättningar för en aktiv fritid förbättras i och med att de prioriteringar som anges i programmet realiseras. Redovisning sker i idrotts- och fritidsnämndens delårsboksut och helårsboksut. Av programmet framgår att en utvärdering av programmets funktion och effekter genomförs under hösten 2021 för att kunna utgöra underlag för det nya programarbete som bör leda till ett nytt idrotts- och fritids-politiskt program att gälla från och med 2023.	Utvecklingen inom programmets område sker i önskad riktning och behovet av ett styrande program kvarstår. Uppföljningen som gjorts 2019 föranleder inget behov av revidering.
Innerstadsstrategin	Uppföljningen visar att nämnder och bolagsstyrelsernas åtgärder verkställts som planerat för 2019. Åtgärderna bedöms vara tillräckliga för att leda till önskade resultat.	Utvecklingen av innerstaden sker i enlighet med framtagna strategier. Berörda nämnder och bolagsstyrelser bidrar till att förverkliga strategin. Uppföljningen som gjorts 2019 föranleder inget behov av revidering.
Landsbygdsprogram	Nämnder och bolagsstyrelser kommer att kunna bidra till måluppfyllelse, men behöver göra mer eller annorlunda jämfört med plan. Vissa underlag saknas för att bedöma måluppfyllelse. Det beror delvis på att några bolagsstyrelser samt socialnämnden inte rapporterat. Flera nämnder har behov av mer implementering av landsbygdsprogrammet i sin verksamhetsplan för att tydligare bidra till måluppfyllelse och se sin egen roll i landsbygdsutvecklingen. Att ställa programspecifika frågor till nämnden var ett sätt att i år få reda på vilka nämnder och bolag som tar en aktiv roll i att bidra till landsbygdsutveckling.	Behovet av styrning inom området kvarstår. Frågor kring landsbygdsutveckling prioriteras olika inom verksamheterna vilket synliggör behovet av fortsatt arbete med landsbygdsprogrammet. Handlingsplanen som tillhör landsbygdsprogrammet är ett konkret verktyg för att hjälpa nämnder och bolagsstyrelser att se sin roll. Uppföljningen som gjorts 2019 föranleder inget behov av förändring av programmet.

Program	Målluppfyllelse	Bedömning av program som styrmedel
Näringslivsprogram	Arbetet för att skapa goda förutsättningar för fler jobb och fler företag och därmed ekonomisk hållbarhet är långsiktigt och pågår enligt plan. Många av åtgärderna som ska genomföras av kommunen är inte genomförda och kräver ytterligare arbete. Det är flera nämnder och bolagsstyrelser som inte har arbetat in åtgärder som de är ansvariga för i sina verksamhets- och affärsplaner. Ytterligare arbete med styrningen krävs för att få genomslag för näringslivsprogrammets mål.	För att nå målen i näringslivsprogrammet krävs mer kunskap om innehållet och dess mål. Samtliga nämnder och bolagsstyrelser behöver förstå sina roller och tydliggöra sitt ansvar för ekonomisk hållbarhet och hur de kan bidra till arbetet för fler arbetstillfällen. En ökad intern dialog och samordning behövs kring vissa åtgärder. Detta kommer ses över i revideringen av handlingsplanen. Inga förändringar av programmet föreslås. Kommunfullmäktige föreslås att ge kommunstyrelsen fortsatt uppdrag att revidera handlingsplanen för att anpassa åtgärderna till en ny tidsperiod samt för att i enlighet med bedömningen ovan förstärka genomslaget av programmets mål i åtgärderna.
Program för full delaktighet för personer med funktionsnedsättning	Uppföljningen påvisar att fler nämnder arbetar med programmets mål än tidigare år. När det gäller bolagen så finns inget material att jämföra med från tidigare år men det syns att arbete pågår inom flera av programmets målområden. Uppföljningen visar att det fortfarande finns behov av implementering av programmet och dess handlingsplan. Nämnder och bolag behöver fortsätta arbetet med att förankra Program för full delaktighet för personer med funktionsnedsättning ytterligare i organisationen.	Aktualitetsbedömning av Program för full delaktighet för personer med funktionsnedsättning är att inte ändra något i programmet och att tydliggöra vikten av implementering och medvetandegöra förvaltningar, bolag och föreningar för att förankra programmet brett och göra det mer känt. Uppföljningen som gjorts 2019 föranleder inget behov av revidering. När programmets innehåll i sin helhet ska följas upp ska det beaktas att HSO i Uppsala kommun ska bjudas in att delta i enlighet med programmets intention. Om programmets innehåll ska följas upp eller inte, är en fråga som behöver finnas levande inom de brukarråd som kommunen stödjer.
Program för Uppsala kommuns arbetsmarknadspolitik	Arbetsmarknadens möjligheter, utmaningar och behov är kontinuerligt i förändring utifrån omvärlden, det bidrar till att många av de åtgärder som återfinns i handlingsplanen redan är förlegade utifrån 2020 års förutsättningar. Handlingsplanen bör därmed revideras under 2020. I samband med detta bör även indikatorer knytas till respektive mål och åtgärder. Detta för att planen ska vara möjlig att följa upp och för att respektive nämnds och bolags ansvar ska bli tydligt.	Behovet av styrning inom området kvarstår. Programmet och handlingsplanen har konkretiserat vad som ska göras och är i den meningen ett effektivt styrmedel. Bedömningen är att programmet inte behöver revideras innan programperiodens slut, men att handlingsplanen utgör en svag styrning i relation till programmets intentioner. Förslag att tillhörande handlingsplan till programmet för Uppsala kommuns arbetsmarknadspolitik revideras under 2020.

Program	Måluppfyllelse	Bedömning av program som styrmedel
Program mot kvinnofridskränkningar och våld i nära relationer	Fortfarande är kunskapen om våld i nära relationer och hedersrelaterat våld och förtryck väldigt ojämn. Frågan prioriteras också olika inom olika nämnder. Fortfarande kvarstår utmaningen i att se att våld i nära relationer och hedersrelaterat våld är en kommunövergripande fråga som i mer eller mindre utsträckning berör alla nämnder och bolagsstyrelser.	Behovet av styrning inom området kvarstår. Programmet har konkretiserat vad som ska göras och är i den meningen ett effektivt styrmedel. Vidare är bedömningen att program mot kvinnofridskränkningar och våld i nära relationer utgör en bra grund och styrning på området och att nuvarande tidsbegränsning för programmet bör tas bort och att uppföljning görs genom årliga aktualitetsbedömningar. Smärre justeringar av redaktionell karaktär kan komma att bli aktuella. Så som att flytta aktiviteter ur programmet samt att ändra programmets namn så att det tydligare harmonierar med föreslagna handlingsplaner. Vidare är bedömningen att behovet av en handlingsplan mot hedersrelaterat våld och förtryck är nödvändigt för en effektiv styrning på området.

Aktualitetsbedömning

Av de program som följts upp finns det i de flesta fall inget behov av revidering, medan revidering eller komplettering av programmens handlingsplaner föreslås i ett flertal av fallen.

Revidering eller komplettering av programmens handlingsplaner

Handlingsplan för överenskommelsen mellan kommun och föreningsliv

Kommunen och föreningslivet i Uppsala har tagit fram en överenskommelse för hur samverkan mellan parterna ska gå till; den lokala överenskommelsen. Den består av principer och åtaganden för vår gemensamma samhällsutveckling. Centralt i den lokala överenskommelsen är 12 kommunala åtaganden gentemot föreningslivet. För att säkerställa genomförande av överenskommelsens åtaganden har en handlingsplan tagits fram där det framgår ett antal aktiviteter för varje åtagande. Överenskommelse och handlingsplan relaterar bland annat till delmål 3 och 16 i Agenda 2030.

Det pågår arbete inom samtliga tre målområden. Alla aktiviteter förutom en löper enligt handlingsplanen. Aktiviteten som inte är påbörjad är "Arrangera öppna tematiska möten om exempelvis bidragssystemet och kulturpolitiken." Anledningen är att ett annat åtagande i samma handlingsplan fick högre prioritet, åtagandet "en väg in" för föreningslivet. Och därför föreslås handlingsplanen justeras så att aktiviteten får planerad start 2020, enligt bilaga 5.

Handlingsplan för trygghet och säkerhet

Handlingsplanen för trygghet och säkerhet identifierar nio målområden med totalt 118 aktiviteter. Handlingsplanen gäller åren 2018–2022 och i planen finns satsningar som pågick redan 2018 beskrivna under aktiviteter för att presentera en helhetsbild och synliggöra redan igångsatta och planerade initiativ. Handlingsplanen för trygghet och säkerhet har en bred ansats och ser till flera delar av trygghet och säkerhet, därav omfattningen av antalet åtgärder. Bedömningen är att

planens innehåll och mål fortsatt är relevant och att styrningen är i rätt omfattning. Två åtgärder föreslås strykas, enligt bilaga 3, då ansvaret inte ligger inom kommunens ansvar. Ansvaret för dessa åtgärder i handlingsplanen ligger hos gatu- och samhällsmiljönämnden och gäller förbättrad belysning vid återvinningsstationer och arbete med åtgärder mot spårbeträdande. Ansvaret för dessa ligger hos Förpacknings- och tidningsinsamlingen (FTI) och Trafikverket.

Handlingsplanen kopplad till program för Uppsala kommuns arbetsmarknadspolitik

De senaste årens positiva jobbtillväxt i Uppsala väntas fortsätta och sysselsättningen ökar med 3 000 personer 2019 och 2 400 under 2020. Arbetsgivarna inom det privata näringslivet är positiva inför framtida efterfrågan. Totalt beräknas 5 400 nya jobb skapas under 2019 och 2020. Majoriteten av de arbetslösa i Uppsala kommun tillhör grupper som är missgynnade och utsatta på arbetsmarknaden. Exempel på sådana grupper är personer med endast förgymnasial utbildning och personer som är födda utanför Europa. Dessa grupper tenderar att fortsätta växa samtidigt som bristen på kvalificerad arbetskraft är ett reellt problem. Inom exempelvis bygg-, teknik- och it-företagen är bristen på efterfrågad kompetens redan ett reellt hinder för tillväxten. När kraven på arbetsmarknaden höjs är utbildning nyckeln till att komma in på arbetsmarknaden. Dessutom bidrar Arbetsförmedlingens stora omorganisation till en osäkerhet kring vilket stöd arbetsgivare och arbetssökande kan komma att få framöver.

För att stärka och utveckla en hållbar och aktiv arbetsmarknadspolitik utgår programmet från fyra målområden; stöd till egen försörjning, stöd utifrån individers förutsättningar och behov, kompetensförsörjning och Uppsala kommuns arbetsgivaransvar.

Programmet och handlingsplanen har konkretiserat vad som ska göras och är i den meningen ett effektivt styrmedel. Bedömningen är att programmet inte behöver revideras innan programperiodens slut, men att handlingsplanen utgör en svag styrning i relation till programmets intentioner. Arbetsmarknadens möjligheter, utmaningar och behov är kontinuerligt i förändring utifrån omvärlden, det bidrar till att många av de åtgärder som återfinns i handlingsplanen redan är förlegade utifrån 2020 års förutsättningar. Handlingsplanen bör därmed revideras under 2020. I samband med detta bör även indikatorer knytas till respektive mål och åtgärder. Detta för att planen ska vara möjlig att följa upp och för att respektive nämnds och bolags ansvar ska bli tydligt.

Handlingsplanen kopplad till program mot kvinnofridskränkningar och våld i nära relationer

Programmet har konkretiserat vad som ska göras och är i den meningen ett effektivt styrmedel. Fortfarande är kunskapen om våld i nära relationer och hedersrelaterat våld och förtryck väldigt ojämn. Frågan prioriteras också olika inom olika nämnder. Fortfarande kvarstår utmaningen i att se att våld i nära relationer och hedersrelaterat våld är en kommunövergripande fråga som i mer eller mindre utsträckning berör alla nämnder och bolagsstyrelser.

Handlingsplan mot kvinnofridskränkningar, våld i nära relationer och hedersrelaterat våld och förtryck löpte ut per december 2018 och ska revideras. Socialnämnden har också föreslagit kommunstyrelsen att uppdraga till socialnämnden att upprätta en handlingsplan mot hedersrelaterat våld och förtryck (SCN-2019-0086). Uppdraget är ett led i att realisera intentionen i mål och budget som manar till en intensifiering av arbetet mot hedersrelaterat våld och förtryck. Förslaget är att det ska tas fram två separata handlingsplaner, en mot hedersrelaterat våld och förtryck och en mot mäns

våld mot kvinnor och våld i nära relationer. I samband med detta arbete ska indikatorer, mätbara mål, knytas till respektive mål, och delmål. Detta för att planerna ska vara möjliga att följa upp och för att respektive nämnds ansvar ska bli tydligt.

Vidare är bedömningen att program mot kvinnofridskränkningar och våld i nära relationer utgör en bra grund och styrning på området och att nuvarande tidsbegränsning för programmet bör tas bort och att uppföljning görs genom årliga aktualitetsbedömningar. Smärre justeringar av redaktionell karaktär kan komma att bli aktuella, så som att flytta aktiviteter ur programmet samt att ändra programmets namn så att det tydligare harmonierar med föreslagna handlingsplaner. Vidare är bedömningen att behovet av en handlingsplan mot hedersrelaterat våld och förtryck är nödvändigt för en effektiv styrning på området.

Behov av översyn av styrsignaler

Sedan 2017 har alla kommunkoncernövergripande styrdokument identifierats och kategoriserats utifrån de kategorier som identifierats i riktlinjen för styrdokument. Detta har varit en bra grund för att sedan kunna förenkla och tydliggöra den politiska styrningen. Ett politiskt beslutat styrdokument som styrsignal är kraftfullt idag, vilket gör hantering av det viktigt. Det behöver vara ett aktuellt politiskt innehåll om inte organisationen ska bedriva verksamhet utifrån tidigare politiska konstellationers vilja. Riktlinjen för styrdokument är under revidering eftersom behov finns av förtydligande för att stödja organisationen bättre i hanteringen av styrdokument på såväl nämnd/bolagsstyrelsenivå som förvaltnings/bolagsnivå.

För tredje året i rad gör nämnder och bolagsstyrelser en årlig samlad uppföljning och aktualitetsbedömning av varje enskilt program och handlingsplan. Syftet med programhanteringen uppfylls väl då en mer sammanhållen styrning säkerställs där relationerna mellan styrdokument blir tydligare för varje år. Alla nämnder och bolagsstyrelser arbetar numera in programåtgärder direkt i sina verksamhets- och affärsplaner. I detta arbete blir det tydligt att många av programåtgärderna är överlappande. Det har dock visat sig det bästa sättet att skapa ett tydligt och kraftfullt verktyg för att samla den politiska viljan inom de lika programområdena, så syftet med att programhanteringen ska ge ökad möjlighet till tydliga prioriteringar uppfylls även den till stor del.

Men syftet att programhanteringen ska skapa minskad styrträngsel uppfylls inte. Programmen är idag mer enhetliga till form och koordinerade mellan varandra i sitt innehåll, men fortfarande är vissa program så kallade målområdesprogram, till exempel bredbandsprogram och miljö- och klimatprogram, medan vissa är målgruppsprogram, så som program för full delaktighet och barn- och ungdomspolitiska programmet. Detta gör att styrningen blir komplex, till viss del överlappande och att styrsignalerna kan motverka varandra. Idag finns inte en sammanhållen analys av genomslagskraften och utvärdering på helheten av styrningen och hur program och handlingsplaner fungerar i relation till varandra och annan styrning så som mål och budget.

Den sammanfattande bedömningen är att styrdokument antagna av kommunfullmäktige och kommunstyrelsen således delvis får genomslag och därmed har en delvis styrande effekt. Av den anledningen bedöms också att styrdokumentet endast delvis är ändamålsenliga ur ett styrningsperspektiv. För att ta reda på vad detta beror på behöver fördjupad analys göras, men en bidragande orsak är sannolikt mängden styrdokument.

De senaste årens utveckling av kommunens styrprocess kring Mål och budget, gemensam beredning samt ordning och reda i ekonomin ger nya förutsättningar för en förenklad styrning. Att ta fram nya styrdokument vid sidan av Mål och budget genererar en stor mängd styrdokument som gör det svårare att överskåda den kommunala styrningen. Då styrningen är omfattande behöver en översyn av de aktiverande och normerande styrdokumenterna göras för att se om omfattningen av programmen kan minskas samt om och var nuvarande styrsignaler stärker eller motverkar varandra. Genomlysningen bör fokusera på aktualitet, behov, innehåll och hierarki. Utifrån en översyn kan sedan ett förslag på framtida styrning tas fram.

Inriktning och målsättning med en översyn

Målet är att integrera de viktigaste styrsignalerna i dagens beslutade program i ett mer långsiktigt program och att detta sedan blir mer närvarande i den ordinarie styrprocessen för kommunkoncernen. På så sätt skulle det bli enklare att integrera tvärgående frågor i den ordinarie verksamheten utan att skapa onödiga målkonflikter. Det handlar om att genomlysa befintliga styrdokument antagna av kommunfullmäktige och kommunstyrelsen, dess behov och genomslagskraft för att ta fram förslag på nya former av styrning samt vilka styrdokument som bör finnas framöver. En djupare genomlysning med syfte att rensa och ensa styrsignaler samt att skapa en mer ändamålsenlig kommunal styrning i relation till Uppsalas styrmodell har ambitionen att:

- Uppsala kommun har ett övergripande långsiktigt program som omfamnar en helhet och visar på tydlig riktning i ett tio-årsperspektiv mot hållbart *Uppsala 2030* med utblick mot 2050.
- Ta fram en modell för hur och med vilken frekvens programmet följs upp och revideras.
- Mål och budget, som har ett treårsperspektiv, är det kommunkoncernövergripande styrdokumentet som realiserar programmets intentioner i den ordinarie styrningen genom Uppsalas nio inriktningsmål, uppdrag, budget och indikatorer.
- Endast vid behov tas kompletterande handlingsplaner tas fram för kortare perspektiv och för gemensam förflyttning för ett specifikt behov i syfte att uppnå Uppsala 2030,

Fyra viktiga perspektiv att utveckla samtidigt är

- Hur beslutade styrdokument kompletteras med verksamheternas förmåga att hålla en gemensam riktning och styrning i koncernledning på förvaltnings- och bolagsnivå. Det kan innebära att utveckla dialog, gemensamma analysforum och strategidagar.
- Kommunkoncernens förmåga att följa utvecklingen med hjälp av nyckeltal och indikatorer.
- Att säkerställa att Uppsala kommun har ett fåtal policyer som normerar verksamheten.
- Att säkerställa att de dokument som behöver finnas utifrån gällande lagstiftning stödjer och stärker intentionerna utifrån den politiska viljan.

Förvaltning eller nämnd eller enhet
Programrapport

Datum:
2019-10-08

Diarienummer:

Handläggare:
Rebecca Hedlund

Aktualitetsbedömning av Avfallsplan för Uppsala kommun 2014–2022

Bakgrund

Avfallsplanen antogs av kommunfullmäktige april 2014 och är ett viktigt styrdokument i Uppsala kommuns strävan mot en långsiktigt hållbar miljö. Avfallsplanens två målområden handlar om att avfallet utgör en resurs och att kommuninvånarnas förutsättningar ska vara styrande för avfallshanteringen. Avfallsplanens mål syftar bland annat till att öka återanvändning och materialåtervinning, minska mängden felsorterat avfall, öka medborgarnas delaktighet i avfallshanteringen, minska den negativa miljöpåverkan från nedlagda deponier samt förbättra arbetsmiljö och service. Samtliga nämnder och bolag ska sträva efter att uppfylla avfallsplanens mål. Ansvariga nämnder och bolag ska dessutom upprätta handlingsplaner för att uppfylla sina mål.

Uppföljningsunderlag

Under våren 2019 har samtliga förvaltningar och bolag sammankallats till ett möte för att följa upp och diskutera avfallsplanens mål och aktiviteter. De nämnder och bolag som har aktiva mål och aktiviteter i avfallsplanen har fått redovisa måluppfyllelsen i skrift. Uppsala Vatten och Avfall AB har enligt sitt ägardirektiv uppdraget att följa upp Avfallsplanen för hela Uppsala kommun.

Måluppfyllelse

Avfallsplanen innehåller 82 huvudmål och aktiviteter, varav 25 av dessa är huvudmål. Generellt bidrar nämnder och bolagsstyrelser för att, enligt plan, uppnå de satta målen i avfallsplanen och fram till 2022 är det 46 mål och aktiviteter som är aktiva, varav 19 av dessa är huvudmål. De kvarvarande aktiva aktiviteterna är framtagna för att kunna nå huvudmålen fram till 2022.

Bedömning

Måluppfyllelse sker med hjälp av berörda aktiviteter som tilldelats till målen och ansvarsområdet visas tydligt intill varje mål för berörd aktör.

Förslag till beslut

Inga förändringar föreslås.

Ekonomiska konsekvenser

Inga förändringar föreslås.

Köns- och barnkonsekvenser

Inga förändringar föreslås.

Förvaltning eller nämnd eller enhet
Rapport

Datum:
2019-10-08

Diarienummer:

Handläggare:
Norlin Måns

Aktualitetsbedömning av Bredbandsprogrammet

Bakgrund

Bredbandsprogrammet, som sträcker sig mellan åren 2020-2025, utgör underlag för beslut om inriktning för arbetet med infrastruktur för elektronisk kommunikation och hur kommunen avser att arbeta med detta inom olika områden. Detta gäller bland annat kommunens arbete enligt den nya plan och bygglagen, effektivisering av den kommunala organisationen med avseende på tillstånds- och markfrågor samt offentligt stöd till utbyggnad av bredband.

Bredbandsprogrammet utgör även underlag för hur infrastruktur för elektronisk kommunikation tas upp i kommunens översiktsplan med vidare koppling till den regionala utvecklingsplaneringen i länet samt den regionala digitala agendan (Regionförbundets Uppländsk Drivkraft 3.0 samt Regional digital agenda för Uppsala län). Till bredbandsprogrammet följer även en bilaga med bakgrundsinformation som beskriver bredbandssituationen idag, vilka regler och riktlinjer som gäller samt vilka statliga stödmedel som finns att söka. Denna bilaga uppdateras årligen allt eftersom nya förutsättningar visar sig och utbyggnaden fortskrider.

Uppsala kommun har i sin IT-policy uttalat att digitala tjänster bör vara norm i dialogen mellan medborgare, förtroendevalda och medarbetare. Detta betonar vikten av att hushåll och företag har god tillgång till både fasta nättjänster och mobila nättjänster. Tillgång till fiberbaserat bredbandsnät är också något som efterlyses av många företagare i Uppsala kommun och utbyggnaden av detta nät ses som en mycket viktig fråga för företagarnas fortsatta konkurrenskraft, både lokalt och globalt.

Även om i stort sett alla hushåll och företag i kommunen, i dagsläget, kan få tillgång till bredband via olika typer av mobila och trådbaserade lösningar är det däremot inte möjligt att överallt erbjuda den kapacitet som anges i regeringens bredbandsstrategi. Geografiska omständigheter och tekniska begränsningar utgör hinder för detta. Behoven av ökad kapacitet och tillgänglighet ställer krav på en omfattande utbyggnad av fiberbaserade bredbandsnät.

Fiber är den teknik som har överlägset bäst kapacitet och tillgänglighet. Fiber är även en grundläggande förutsättning för att tillhandahålla god kapacitet och tillgänglighet i framtidens mobila bredbandsnät (LTE/4G). Av denna anledning kommer detta program fokuseras på tillgången till fiberbaserade bredbandsnät.

Den förestående avvecklingen av det kopparbaserade telenätet visar även på behovet av att skynda på utbyggnaden av fibernätet, eftersom en stor andel av hushållen och företagen i kommunen får tillgång till bredband via det kopparbaserade telenätet (xDSL).

Uppföljningsunderlag

Bredbandsprogrammet och tillhörande handlingsplan gäller för alla nämnder och bolag. Underlaget för aktualitetsbedömningen kommer främst ifrån den årliga uppföljningen av bredbandsprogrammet med tillhörande underlag som sker via Hypergene. Programspecifika frågor har även ställts i Hypergene.

Måluppfyllelse

Det övergripande målet i Uppsala kommun är att:

- 99,9 procent av alla hushåll och arbetsställen i Uppsala kommun ska ha tillgång till uppkoppling med kapacitet motsvarande 1 Gbit/s senast 2025.

I Uppsala kommun finns goda förutsättningar för en högre målsättning än regeringens mål. För att nå målbilden krävs en effektivisering av tillståndsprocesser och en ökad koordination mellan aktörer inför markarbeten. Grävkostnader utgör i allmänhet en mycket stor del av investeringen vid bredbandsutbyggnad. Det är därför kostnadseffektivt om bredband eller kanalisation för bredband (exempelvis tomrör) samförläggs när annan infrastruktur byggs ut eller rustas upp. Regeringen har därför inrättat ett stöd som kan användas för det ändamålet och Uppsala kommun bör främja samförläggning av kanalisation.

I oktober var cirka 11 000 invånare i kommunen utan snabbt bredband, varav de flesta bor på landsbygden. Därför behöver bredbandsutveckling vara en viktig fråga för att åstadkomma en långsiktig landsbygdsutveckling.

Tabellen nedan visar de 108 547 hushåll, 20 960 arbetsställen som kommunen innefattar och uppvisar hastigheten för bredband för kommunens hushåll och arbetsställen, samt procent som har tillgång till respektive hastighet.

Hastighet	Tillgång	Inom tätort eller småort	Utanför tätort och småort
Saknar bredband	0%*	0%*	0%*
1 Mbit/s eller mer	100%*	100%*	100%*
3 Mbit/s eller mer	100%*	100%*	100%*
10 Mbit/s eller mer	100%*	100%*	100%*
30 Mbit/s eller mer	98%	99%	81%
100 Mbit/s eller mer	88%	93%	37%

Tillgång till, inklusive absolut närhet till bredband (i princip en byggnad som ligger på samma gata)

30 Mbit/s eller mer	98%	100%*	82%
100 Mbit/s eller mer	93%	97%	42%
1 Gbit/s eller mer	93%	97%	42%

*Alla siffror i tabellen är avrundade. Det innebär att i ett område där 0% saknar bredband eller 100% har tillgång till en bredbandsteknik eller hastighet kan det finnas hushåll och företag som saknar bredband med den tekniken eller hastigheten.¹

¹ <https://bredbandskartan.se>

Bedömning av måluppfyllelse

Syftet med programmet är att tydliggöra kommunens ambitioner gällande utbyggnaden av bredband.

Bredbandsprogrammets innehåll tas hänsyn till vid nybyggnation och planering av nya bostadsområden. Det krävs ett nära samarbete med marknadens aktörer för att nå de kommunala och nationella bredbandsmålen. Uppsala kommun äger inget eget fibernät. Fiberutbyggnaden är beroende av den kommersiella marknaden. Dessutom är det upp till varje hushåll att besluta om man vill ansluta sin fastighet.

Förslag till beslut

Bredbandsprogrammet ligger över år 2025. Uppföljningen som gjorts 2019 föranleder inget behov av förändring av programmet.

Ekonomiska konsekvenser

-

Köns- och barnkonsekvenser

-

Kommunstyrelsen
Programrapport

Datum:
2019-10-07

Diarienummer:
KSN-2018-0708

Handläggare:
Engla Bertolino, Ida Wiking

Aktualitetsbedömning av handlingsplan för trygghet och säkerhet

Bakgrund

Handlingsplanen för trygghet och säkerhet identifierar nio målområden med totalt 118 aktiviteter. Handlingsplanen gäller åren 2018–2022 och i planen finns satsningar som pågick redan 2018 beskrivna under aktiviteter för att presentera en helhetsbild och synliggöra redan igångsatta och planerade initiativ.

Handlingsplanen beskriver och tydliggör kommunens planering för att förebygga andra olyckor än bränder i enlighet med 3 kap 1 § lag (2003:778) om skydd mot olyckor och utgör tillsammans med Policy för trygghet och säkerhet, ett komplement till Handlingsprogram för förebyggande verksamhet och räddningstjänst för tidsperioden 2016–2019 enligt lagen (2003:778) om skydd mot olyckor (KS-2015-1931). Handlingsplanen omfattar och beskriver Uppsala kommuns arbete för att förebygga och motverka våldsbejakande extremism. Handlingsplanen ersätter Uppsala kommuns handlingsplan mot våldsbejakande extremism 2016–2018.

Handlingsplanen relaterar till flera mål i Agenda 2030; mål 5 Jämställdhet, mål 10 Minskad ojämlikhet, mål 11 Hållbara städer och samhällen och mål 16 Fredliga inkluderande samhällen.

Under 2018 sammanställdes Uppsala kommuns trygghetsundersökning. Undersökningen visar att majoriteten av uppsalaborna känner en låg oro för att utsättas för brott i det egna bostadsområdet. Samtidigt visar resultaten att det finns ett tydligt samband mellan otrygghet och den socioekonomiska situationen i ett bostadsområde. Resultaten pekar dock inte på en situation där kommunens bostadsområden enkelt kan delas in i en grupp med otrygga områden och en grupp med trygga områden. Resultaten visar också att i områden där den sociala sammanhållningen och förtroendet för samhällsaktörer är högre så råder mindre oro att utsättas för brott. Resultaten visar inte på några generella samband mellan upplevd otrygghet och till exempel kön, ålder och födelseplats. Trots detta visar resultaten att kvinnor begränsar sin rörlighet som en konsekvens av oro att utsättas för brott i högre utsträckning än vad män gör. Undersökningen utgör ett bra planeringsunderlag för genomförandet av åtgärderna i handlingsplanen för trygghet och säkerhet.

Sedan handlingsplanen antogs har flera skjutningar som är kopplade till gängkriminalitet skett på offentliga platser. Åtgärderna i handlingsplanen riktar sig inte uttryckligen mot grov kriminalitet utan är av förebyggande karaktär. Uppsala kommun har ingått en särskild samverkan med polismyndigheten och Brottsförebyggande rådet för att arbeta mot den organiserade brottsligheten i Gottsunda. Denna satsning ska till en början pågå under sex års tid och kompletterar handlingsplan för trygghet och säkerhet och den i början av 2018 beslutade handlingsplanen för Gottsunda/Valsätra.

Uppföljningsunderlag

Programuppföljningen baseras främst på genomgång och analys av uppföljningen av de åtgärder som nämnder och bolagsstyrelser har inkluderat i sina verksamhets- och affärsplaner. Dessutom har ett antal kompletterande frågor skickats ut till de nämnder och bolagsstyrelser som inte har integrerat åtgärderna i sina verksamhets- och affärsplaner.

Måluppfyllelse

Uppföljningen visar att nämnder och bolagsstyrelserns åtgärder verkställts som planerat för åren 2018–2019 men något enstaka undantag. Åtgärderna bedöms vara tillräckliga för att leda till önskade resultat. Nedan kommenteras respektive mål i handlingsplanen.

Trivsamt och trygg miljö

Uppsala är en ren, trygg och välskött kommun. Det offentliga rummet och kommunens allmänna ytor utformas och underhålls på ett inkluderande sätt som bidrar till ökad trygghet, säkerhet och trivsel för alla som bor, verkar och vistas i Uppsala.

Några exempel på genomförda och pågående åtgärder inom området som bidrar till måluppfyllelsen är trygghetsvandringar som har genomförts. Ett omfattande dialogarbete med skol- och centrumutvecklingen pågår i Gottsunda där dialoger om bland annat trygghet har genomförts på olika platser, olika tider och med olika målgrupper. Utveckling pågår även i Gränby där ett flertal möten har genomförts mellan kommunala verksamheter och fastighetsägare. Genom förbättrade underlag och dialoger kan insatser prioriteras på ett sätt som ytterligare bidrar till att Uppsala är en ren, trygg och välskött kommun.

Minskad brottslighet

Uppsalas innevånare känner sig trygga och är inte oroliga att utsättas för brott i sina bostadsområden eller när de rör sig och vistas inom kommunen. Genom systematiska insatser i samverkan med polis och civilsamhälle, liksom genom ett aktivt brottsförebyggande arbete säkerställs en minskad brottslighet i hela kommunen.

Några exempel på genomförda och pågående åtgärder inom området som bidrar till måluppfyllelsen är den trygghetsundersökning som har genomförts och där resultaten har kommunicerats till många olika aktörer, samt det kartbaserade analysverktyget Trygghetsverktyget som har tagits fram. I samarbetet mellan skola, socialtjänst, polis och fritid (SSPF) har mellanstadiet inkluderats som målgrupp i Gottsunda. Under hösten öppnar en ny fritidsklubb i Gottsunda med öppna aktiviteter i anslutning till skoldagen. Arbetet med att stödja nattvandring löper på, liksom kontinuerlig kompetensutveckling i arbetet mot våldsbejakande extremism. Kommunen har också fått ett utökat LOV 3-område som gör att de ordningsvakter som arbetar på uppdrag av Uppsala kommun har större möjligheter att bidra till tryggheten i staden.

Arbete med att ta fram nytt samverkansavtal med Polisen pågår och en fördjupad samverkan mot kriminalitet i eller med rötterna i Gottsunda/Valsätra har inletts.

Minskad missbruksrelaterad otrygghet

Antalet personer som utvecklar ett kriminellt riskbeteende till följd av beroende, riskbruk eller missbruk av alkohol, narkotika, dopning, tobak och spel minskar. Genom ett aktivt förebyggande arbete identifieras riskbeteenden och risksituationer och åtgärder vidtas för att motverka missbruk och beroende samt missbruksrelaterad brottslighet.

Några exempel på genomförda och pågående åtgärder inom området som bidrar till måluppfyllelsen är arbetet med en länsgemensam överenskommelse gällande missbruk och beroende för hälso- och sjukvården samt socialtjänst. Insats Sofia är en pågående social investering som stödjer familjer där missbruk finns. Socialarbetare i skolan som införts i Gottsunda syftar till att tidigt upptäcka barn och unga i riskzon för droger och brottslighet. Ett åtgärds paket för att stärka arbetet mot narkotika i skolan har tagits fram där arbete pågår med att planera och genomföra åtgärder.

2.1. Internt skydd och personsäkerhet

Uppsala kommun har en god säkerhetsnivå genom en levande säkerhetskultur och ett välanpassat skydd för kommunens medarbetare, utrustning, egendom och de som vistas i eller berörs av kommunens verksamheter. Uppsala kommun har nolltolerans mot hot, våld och trakasserier riktade mot medarbetare och förtroendevalda. Kommunen arbetar kontinuerligt och systematiskt för att säkerställa en hög personsäkerhet.

Några exempel på genomförda och pågående åtgärder inom området som bidrar till måluppfyllelsen är den riktlinje som har antagits för stöd- och skyddsinsatser för förtroendevalda. Rutiner och arbetssätt som ska säkerställa att kommunen har ett tillräckligt säkerhetsskydd har tagits fram. Underlag som sammanställer de mest förekommande skadorna i kommunen och kostnader för att åtgärda dessa håller på att tas fram.

2.2. Informations- och cybersäkerhet

Uppsala kommuns arbete inom informations- och cybersäkerhet håller en hög nivå för att säkerställa att kommunens information är tillgänglig, riktig och hanteras på ett konfidentiellt och spårbart sätt utifrån ett verksamhetsperspektiv.

Några exempel på genomförda och pågående åtgärder inom området som bidrar till måluppfyllelsen är att etablera en för kommunen gemensam funktion för informationssäkerhet samt en process för informationssäkerhetsincidenter.

2.3. Skydd mot olyckor

Antalet personer som omkommer eller skadas allvarligt vid en olycka ska minska.

Några exempel på genomförda och pågående åtgärder inom området som bidrar till måluppfyllelsen är preventivt arbete mot fallolyckor inom kommunens omsorgsverksamheter och utbildning och rutiner för akut omhändertagande vid psykisk ohälsa. Insatser för att alla barn ska nå simkunnighetsmålen enligt läroplan i årskurs 6 har genomförts och pågår.

2.4. Riskhänsyn vid samhällsplanering- och byggande

Säkerhet grundläggs i samhällsplaneringsskedet. Riskhänsyn är ett naturligt inslag i samhällsplaneringen av såväl stad som landsbygd. Särskild hänsyn tas till ökade risker som klimatförändringar medför.

Några exempel på genomförda och pågående åtgärder inom området som bidrar till måluppfyllelsen är en översyn av behovet av fysiska hinder för att minska risker för

medvetet orsakade påkörningsolyckor på gångstråk i centrala staden. En utveckling av resecentrum enligt medborgardialog och -löfte har genomförts. Under 2019 har en tvärsektionell arbetsgrupp bildats mellan stadsbyggnadsförvaltningen och kommunledningskontoret där trygghetsfrågor diskuteras i planskedet.

2.5. Krisberedskap

Kommunen har en god beredskap för att hantera allvarliga störningar. Kontinuitet är säkerställd i kommunens samhällsviktiga verksamheter. Uppsalas invånare och andra aktörer har förutsättningar att fatta egna beslut genom snabb, tydlig och tillförlitlig information från kommunen.

Några exempel på genomförda och pågående åtgärder inom området som bidrar till måluppfyllelsen är arbetet med kommunövergripande risk- och sårbarhetsanalys enligt överenskommelse om kommunernas krisberedskap. Utbildning och övning av kommunens organisation för anpassad ledning och samordning vid allvarlig störning sker på flera nivåer. Kommunen arbetar även med en nödvattenplan som klargör ansvarsförhållanden och ger stöd vid hantering av situation där rent dricksvatten av något skäl inte kan levereras i normal takt.

2.6. Civilt försvar

Uppsala kommun har ett civilt försvar som har kapacitet att värna civilbefolkningen, säkerställa de viktigaste samhällsfunktionerna och bidra till Försvarsmaktens förmåga vid ett väpnat angrepp eller krig i vår omvärld.

Några exempel på genomförda och pågående åtgärder inom området som bidrar till måluppfyllelsen är arbetet med att ta fram en kommungemensam ledningsplan för höjd beredskap och framtagande och implementering av förvaltnings- och bolagsspecifika ledningsplaner för höjd beredskap.

Avvikelser

Två åtgärder föreslås strykas då ansvaret inte ligger inom kommunens ansvar. Ansvaret för dessa åtgärder i handlingsplanen ligger hos gatu- och samhällsmiljönämnden och gäller förbättrad belysning vid återvinningsstationer och arbete med åtgärder mot spårbeträdande. Ansvaret för dessa ligger hos Förpacknings- och tidningsinsamlingen (FTI) och Trafikverket.

Ett fåtal åtgärder kommer att påbörjas senare än ursprunglig tidsplan men förväntas genomföras.

Bedömning

Handlingsplanen för trygghet och säkerhet har en bred ansats och ser till flera delar av trygghet och säkerhet, därav omfattningen av antalet åtgärder. Bedömningen är att planens innehåll och mål fortsatt är relevant och att styrningen är i rätt omfattning. En förutsättning för att målen i handlingsplanen uppnås är dock att nämnder och bolag fortsätter att arbeta med att implementera handlingsplanen i sina verksamhetsplaner och tagga åtgärder i hypergene.

Förslag till beslut

Planen behålls i sin helhet med förslag på att två åtgärder stryks då dessa åtgärder ligger utanför kommunens ansvar:

- 13. Förbättrad belysning vid återvinningsstationer
- 83. Åtgärder mot spårbeträdande

Ekonomiska konsekvenser

Då inga större förändringar föreslås bedöms inte förslaget ha några förändrade ekonomiska konsekvenser.

Köns- och barnkonsekvenser

Då inga större förändringar föreslås föreligger inga förändrade effekter på kvinnor, mäns eller barn situation.

Ansvarig nämnd
Programrapport

Datum:
2019-10-07

Diarienummer:
KSN-2018-0108

Handläggare:
Ida Wiking

Aktualitetsbedömning av handlingsplan för Gottsunda Valsätra

Bakgrund

I februari 2018 beslutade kommunstyrelsen att anta Handlingsplan Gottsunda/Valsätra. Syftet med handlingsplanen är att samordna det kortsiktiga och det långsiktiga arbetet för ett socialt hållbart Gottsunda/Valsätra. Handlingsplanen har en tydlig koppling till det nya planprogrammet för området, som tagits fram parallellt. Handlingsplanen identifierar fem målområden med totalt 87 aktiviteter och gäller åren 2018–2020. Under 2018 reviderades planen utifrån synpunkter som kommit in genom samråd med invånare och verksamma samt remiss till nämnder och bolagsstyrelser. Kommunstyrelsen fattade beslut om den reviderade planen i februari 2019. Handlingsplanen är bred i sin ansats och relaterar därför till flera mål i Agenda 2030; mål 4 God utbildning för alla, mål 5 Jämställdhet, mål 8 Anständiga arbetsvillkor och ekonomisk tillväxt, mål 10 Minskad ojämlikhet, mål 11 Hållbara städer och samhällen samt mål 16 Fredliga inkluderande samhällen.

Uppföljningsunderlag

Programuppföljningen baseras främst på genomgång och analys av uppföljningen av de 87 åtgärderna som planen innehåller. Handlingsplanen för Gottsunda/Valsätra följs upp löpande genom den samordningsgrupp som är knuten till handlingsplanens genomförande. Flera nämnder och bolagsstyrelser har inkluderat åtgärderna i sina verksamhets- och affärsplaner, även om det varierar i vilken omfattning. Ett antal kompletterande frågor har skickats ut till de nämnder och bolagsstyrelser som inte har integrerat åtgärderna i sina verksamhets- och affärsplaner.

Måluppfyllelse

Uppföljningen visar att nämnder och bolagsstyrelsernas åtgärder verkställts som planerat för åren 2018–2019. Åtgärderna bedöms vara tillräckliga för att leda till önskat resultat. Nedan kommenteras respektive mål i handlingsplanen.

Område 1 – Hållbar livsmiljö och trivsel

Ökad attraktivitet att bo, verka och besöka Gottsundaområdet.

Några exempel på genomförda och pågående åtgärder inom området som bidrar till måluppfyllelsen är utveckling av mötesplatser såsom den sociala investeringen Mötesplats Gottsunda som håller öppet under lov och helger och genomför olika aktiviteter för barn och unga och deras familjer. Andra exempel är Lina Sandells park där dialoger med barn och unga, med särskilt fokus på unga tjejer, var underlag till

parkens utformning. Dessa mötesplatser, liksom renoveringen av Gottsundabadet, förväntas leda till såväl ökad trivsel som ökad attraktivitet för området. Exempel på andra typer av insatser som genomförs är sociala krav vid byggprocesser som kan stimulera den lokala arbetsmarknaden och arbete mot svarta hyreskontrakt och trångboddhet.

Område 2 – Trygghet

Tryggheten i det offentliga rummet ska vara sådan att alla – oavsett kön, ålder och bakgrund ska känna sig fria att röra sig överallt i Gottsunda/Valsätra alla tider på dygnet. Höja lägstanivån gällande ett rent och snyggt Gottsunda/Valsätra (skadegörelse, brandskador, klotter mm).

Minskad utsatthet för brott, minskad oro för brottsutsatthet, minskade ordningsstörningar.

Några exempel på genomförda och pågående åtgärder inom området som bidrar till måluppfyllelsen är det medborgarlöfte som Polisen, Fastighetsägarföreningen i Gottsunda/Valsätra och kommunen skrev under i början av 2019 och vars syfte är att öka tryggheten, minska brottsligheten och öka uppklärandet av begångna brott. Genomförande av regelbundna trygghetsvandringar, att stödja nattvandrarverksamhet och grannsamverkan samt regelbunden kontroll för att snabbt åtgärda brister i utemiljön är exempel på åtgärder i löftet som kommunen ansvarar för. Ordningstvakter och bevakningskameror är också exempel på insatser som genomförs inom målområdet.

Område 3 – Barn och ungas uppväxtvillkor

Gottsundas alla barn, unga och elever ska klara sin utbildning och ha goda uppväxtvillkor.

Gottsunda och Valsätra har attraktiva förskolor och skolor, deras elever har goda kunskapsresultat. Förskolorna och skolorna attraherar såväl boende i området som intilliggande områden för att skapa en allsidig barn- och elevsammansättning. Elever i Gottsundaområdet klarar kunskapskraven och har låg ogiltig frånvaro. Fler barn och unga deltar i fritidsaktiviteter.

Några exempel på genomförda och pågående åtgärder inom området som bidrar till måluppfyllelsen är satsningen på socialarbetare i skolan för att tidigt identifiera och stötta barn och unga i riskzon för droger och kriminalitet, med målet att de ska klara sin utbildning. En ny fritidsklubb som även erbjuder öppna aktiviteter i anslutning till skoldagen öppnar i området under hösten 2019 för att möjliggöra för framförallt fler flickor att delta i aktiviteter. Utökade hembesök till nyblivna förstagångsföräldrar genomförs i samverkan med regionen för att jobba förebyggande med de yngsta barnen och deras föräldrar och kunna erbjuda stöd till familjer som behöver det.

Område 4 – Arbete

Gottsundas arbetskraftsdeltagande ska vara i nivå med övriga delar av kommunen. 300 nya anställningar för långtidsarbetslösa boende i området.

Några exempel på genomförda och pågående åtgärder inom området som bidrar till måluppfyllelsen om ökat arbetskraftsdeltagande är den omfattande etableringen av utbildnings- och jobbcenter i Gottsunda som erbjuder vuxenutbildning, SFI, ett lärcentrum och öppna arbetsmarknadsinsatser. Entreprenörskap, uppsökande verksamhet och utbildnings- och jobbmässor är del av den pågående och planerade verksamheten.

Område 5 – Delaktighet

Gottsunda/Valsättras invånare och organisationer är delaktiga i att utforma samhället. Gottsunda/Valsätra har ett rikt föreningsliv. Ett aktivt civilsamhälle som är medskapande i platsens utveckling.

Några exempel på genomförda och pågående åtgärder inom området som bidrar till måluppfyllelsen är det omfattande dialogarbete som pågår med koppling till stadsutvecklingen där ny Gottsundaskola och utveckling av centrum är först ut. Ett stort antal öppna och uppsökande dialoger har hållits för att nå olika målgrupper. En utredning om samhällsinformation har genomförts vars slutsatser integreras i pågående utvecklingsarbete med att öka samverkan mellan lokala aktörer och möjliggöra förbättrad samhällsinformation.

Avvikelser

Sedan handlingsplanen reviderades har en åtgärd strukits: Införande av SMS-räddningsperson – pilotprojekt i Gottsunda/Valsätra. Räddningsnämnden som är ansvarig nämnd för åtgärden i handlingsplanen har tagit del av erfarenheter från Södertörns brandförsvarsförbunds arbete för att införa "civila insatspersoner" och den utvärdering som Linköpings universitet gör av satsningen. Mot bakgrund av erfarenheterna i Södertörns brandförsvarsförbund, och Uppsala, Tierp och Östhammars kommuns målsättning att stärka skyddet mot bränder och olyckor på landsbygd och glesbygd, är räddningsnämndens inriktning att i första hand prioritera landsbygd och glesbygd för utveckling av samarbeten motsvarande civila insatspersoner. Räddningsnämnden kommer dock fortsätta prioritera närvaro och utbildningsinsatser i Gottsunda/Valsätra. Nämnden kommer också med stort intresse följa studierna från Linköpings universitet.

Bedömning

Bedömningen är att planens innehåll och mål fortsatt är relevant och att styrningen är i rätt omfattning under genomförandetiden 2018–2020. Under 2019–2020 tas en modell fram för hur Uppsala ska motverka segregation och utveckla det strategiska områdesarbetet. Denna modell ska innefatta erfarenheter från arbetet med handlingsplan Gottsunda/Valsätra och kommer även utgöra en grund för fortsatt och långsiktigt arbete i området.

Förslag till beslut

Planen behålls i sin helhet utan förändringar. Revidering av planen beslutades under 2019 och en modell för hur det långsiktiga arbetet ska se ut tas fram under 2020. Uppföljningen som gjorts per augusti 2019 föranleder inget behov av förändring.

Ekonomiska konsekvenser

Då inga förändringar föreslås bedöms inte förslaget ha några förändrade ekonomiska konsekvenser. Statsbidrag om drygt 16 miljoner kronor årligen har beviljats till Uppsala kommun. Ett antal aktiviteter i handlingsplanen för 2019–2020 finansieras helt eller delvis av dessa medel. Övriga kostnader ska beaktas i ordinarie mål- och budgetplanering.

Köns- och barnkonsekvenser

Då inga förändringar föreslås föreligger inga förändrade effekter på kvinnor, mäns eller barns situation. Handlingsplanen som helhet syftar dock till att förbättra livsvillkoren för barn och unga i området samt öka delaktigheten från underrepresenterade grupper. Flera åtgärder syftar även till att stärka kvinnor och flickors möjligheter till deltagande i aktiviteter, arbete, studier och användande av det offentliga rummet.

Ansvarig nämnd
Programrapport

Datum:
2019-10-09

Diarienummer:

Handläggare:
Daniel Nilsson

Aktualitetsbedömning av Handlingsplan för överenskommelsen mellan kommun och föreningslivet

Bakgrund

Kommunen och föreningslivet i Uppsala har tagit fram en överenskommelse för hur samverkan mellan parterna ska gå till; den lokala överenskommelsen. Den består av principer och åtaganden för vår gemensamma samhällsutveckling. Centralt i den lokala överenskommelsen är 12 kommunala åtaganden gentemot föreningslivet. För att säkerställa genomförande av överenskommelsens åtaganden har en handlingsplan tagits fram där det framgår ett antal aktiviteter för varje åtagande.

Överenskommelse och handlingsplan relaterar bland annat till delmål 3 och 16 i Agenda 2030.

Uppföljningsunderlag

Uppföljningens underlag har bestått av genomgång och analys av taggningar som nämnderna lagt in i Hypergene samt analys av nämndernas verksamhetsplaner.

Måluppfyllelse

Underlaget från Hypergene visar att det pågår arbete inom samtliga tre målområden. Det finns sex taggade åtgärder på nämndnivå varav en är färdig och övriga påbörjade. Alla aktiviteter förutom en löper enligt handlingsplanen. Aktiviteten som inte är påbörjad är "Arrangera öppna tematiska möten om exempelvis bidragssystemet och kulturpolitiken." Anledningen är att ett annat åtagande i samma handlingsplan fick högre prioritet, åtagandet "en väg in" för föreningslivet. Planerad start för de tematiska mötena blir istället år 2020.

Bedömning

Handlingsplanen har konkretiserat vad som ska göras med utgångspunkt i den lokala överenskommelsen och är ett effektivt styrmedel. Men en aktivitet har inte kunnat påbörjas enligt handlingsplanens tidsplan.

Förslag till beslut

- Att tillhörande handlingsplan till den lokala överenskommelsen revideras så att aktivitet 3.5 får planerad start 2020.

Ekonomiska konsekvenser

Förslaget innebär inga ökade kostnader för kommunstyrelsen utan görs i samverkan med berörda nämnder, och ryms inom ekonomisk ram.

Köns- och barnkonsekvenser

Det förändringsförslag som föreslås bedöms inte ha några negativa effekter på kvinnor, mäns eller barns situation.

Idrotts- och fritidsnämnden
Programrapport

Datum:
2019-10-03

Diarienummer:

Handläggare:
Sten Larsson

Aktualitetsbedömning av idrotts- och fritidspolitiska programmet

Bakgrund

Uppsala kommuns idrotts- och fritidspolitiska program tar ett helhetsperspektiv på Uppsalabornas fria tid. Programmet definierar och hanterar ett samlat fritidsbegrepp och gäller alla Uppsalabor liksom i princip alla typer av fritidsaktiviteter. Möjligheterna till en aktiv fritid är en välfärdsfråga och utgör en starkt bidragande faktor för god folkhälsa och livskvalitet liksom för kommunens attraktivitet. Idrotts- och fritidsnämnden har av kommunfullmäktige fått uppdraget att förvalta idrotts- och fritidspolitiska programmet, men kommunens ansvar inom området, utifrån det breda anslag som programmet anger, bärs av flera nämnder och bolag.

Av nämnderna har kulturnämnden och idrotts- och fritidsnämnden tilldelats specifika ansvar för delar inom fritidsbegreppet.

Programmet har bäring mot följande mål för Agenda 2030:

Mål 3: *Säkerställa hälsosamma liv och främja välbefinnande för alla i alla åldrar.*

Delmål: Till 2030 genom förebyggande insatser och behandling minska det antal människor som dör i förtid av icke smittsamma sjukdomar med en tredjedel samt främja psykisk hälsa och välbefinnande.

Mål 5: *Uppnå jämställdhet och alla kvinnors och flickors egenmakt.*

Delmål: Avskaffa alla former av diskriminering av alla kvinnor och flickor överallt.

Delmål: Tillförsäkra kvinnor fullt och faktiskt deltagande och lika möjligheter till ledarskap på alla beslutsnivåer i det politiska, ekonomiska och offentliga livet.

Mål 10: *Minska ojämlikheten inom och mellan länder.*

Delmål: Till 2030 möjliggöra och verka för att alla människor, oavsett ålder, kön, funktionsnedsättning, ras, etnicitet, ursprung, religion eller ekonomisk eller annan ställning, blir inkluderade i det sociala, ekonomiska och politiska livet.

Uppföljningsunderlag

Rapporterade åtgärder i nämndernas verksamhetsplaner. Indikatorer och nyckeltal i uppföljningen av nämndens verksamhetsplan, egen statistik över lokalbokning och föreningsbidrag samt fritidsvaneundersökningen från 2018.

Måluppfyllelse

Måluppfyllelsen sker i två steg.

I ett första steg ska programmet ha påverkan på alla kommunala aktörers egna styrdokument och resursfördelning inklusive kommunens övergripande planer och budget. Åtgärder från programmet har inkluderats i verksamhetsplanerna för idrotts- och fritidsnämnden, äldre- och familjenämnden och kommunstyrelsen.

I ett andra steg förväntas Uppsala kommun förutsättningar för en aktiv fritid förbättras i och med att de prioriteringar som anges i programmet realiserar. Redovisning sker i idrotts- och fritidsnämndens delårsbokslut och helårsbokslut.

Av programmet framgår att en utvärdering av programmets funktion och effekter genomförs under hösten 2021 för att kunna utgöra underlag för det nya programarbete som bör leda till ett nytt idrotts- och fritids-politiskt program att gälla från och med 2023.

Bedömning

Programmet anger att särskilda styrdokument ska tas fram och klargöra:

1. *Den långsiktiga anläggningsförsörjningen i kommunen.* Uppdraget hanteras i idrotts- och fritidsnämndens lokalförsörjningsplanering.
2. *Grundläggande principer och nivåer för kommunens framtida lokal- och anläggningssubventioner samt kommunövergripande principer för kontant- och annat stöd till föreningslivet.* Uppdraget hanteras dels inom idrotts- och fritidsnämndens grunduppdrag, dels i den lokala överenskommelsen med föreningslivet (LÖK).
3. *Kommunens förhållningssätt till och samverkan med elitidrotten i kommunen.* Uppdraget hanteras i ett nytt program för elitidrott. Arbetet är inne i sin slutfas och beräknas kunna antas av idrotts- och fritidsnämnden under 2019 för att därefter slutligen fastställas av kommunfullmäktige.
4. *Kommunens förhållningssätt beträffande de stora publika evenemangsarenorna.* Uppdraget hanteras i idrotts- och fritidsnämndens lokalförsörjningsplan.

Utvecklingen inom programmets område sker i önskad riktning och behovet av ett styrande program kvarstår.

Förslag till beslut

Uppföljningen som gjorts 2019 föranleder inget behov av förändring av programmet.

Ekonomiska konsekvenser

Inte aktuellt

Köns- och barnkonsekvenser

Inte aktuellt

Ansvarig nämnd
Programrapport

Datum:
2019-10-07

Diarienummer:

Handläggare:
Brita Christiansen, Karin Åkerblom

Aktualitetsbedömning av Innerstadsstrategin

Bakgrund

Innerstadsstrategin beslutades av kommunfullmäktige i december 2016. Innerstadsstrategin ger en långsiktig inriktning för hur innerstaden ska utvecklas till 2030–2050. Den skapar gemensamma riktlinjer för hur staden ska byggas, hur de offentliga platserna ska se ut och hur trafik och rörelser ska ske. Den har också ett särskilt fokus på stadens identitet och själ samt hur vi människor upplever och tolkar den stadsmiljö vi rör oss och vistas i.

Uppföljningsunderlag

Uppföljningen baseras på avstämning med berörda förvaltningar och kommunala bolag. Det finns även en planeringsinriktning kopplad till strategin som är antagen av gatu- och samhällsmiljönämnden våren 2017. I denna listas de investeringsåtgärder som kommunen själv ansvarar för och som prioriteras för att genomföra strategin.

Måluppfyllelse

Den viktigaste frågan i Innerstadsstrategin handlar om stadsliv och om detta har ökat. Här har vi valt att titta på indikatorn som mäter antalet uteserveringar. Nedan summeras måluppfyllelse under Innerstadsstrategins huvudrubriker.

Stadsliv

- Antalet uteserveringar i innerstaden har ökat. År 2000 fanns det 37, 2010 fanns det 94 och 2019 120 stycken upplåtna på kommunal mark.
- Mätningar av flöden i centrum visar att evenemang såsom Allt ljus på Uppsala och Kulturnatten visar ökning på upp till cirka 10 % respektive 100 %.

Trafik

- Kapacitetsstark kollektivtrafik planeras (Uppsala spårväg).
- Uppsala Parkerings AB har fattat beslut om att bygga ett allmänt parkeringsgarage i kvarteret Hovstallängen.
- Cykelgarage vid Resecentrum är färdigt.
- Ett arbete med samordning av varutransporter i centrum planeras.
- Ett arbete med tidsstyrning av varutransporter har inletts.
- Dragarbrunnsgatan är färdigbyggd som gåfartsgata.

- Planeringen för att flytta busshållplatserna från Stora Torget till Dragarbrunnsgatan har inletts.
- Södra gågatan projekteras för ombyggnad som ska leda till ökad tillgänglighet och stadsliv.

Plats och park

- Arbetet med att förverkliga Södra åstråket pågår.
- Omvandling av Österplan till park samordnas med tidplan för pågående järnvägsplan.
- Nytt torg/plats i anslutning till Stadshuset ska anläggas.
- Ett arbete med Sagostråk och lekplats i centrum pågår.
- Arbetet med att förverkliga Kulturstråket har inletts genom tillfälliga konstprojekt, skyltning och utveckling av kvarteret Karin (Walmstedtska gården)

Bebyggelse

- Detaljplanearbete för Ångkvarnen, Hugin och Hovstallängen pågår vilka bidrar till att förlänga innerstaden söderut.
- Detaljplanearbete för kvarteret Sala pågår och bidrar till att knyta ihop Smedsgränd med den nya platsbildningen vid Stadshuset.
- Detaljplanen för kvarteret Plantan har vunnit laga kraft vilket medför att en ny biograf kan förverkligas.
- Innerstadsstrategin har skyddat och lyft fram siktlinjer.

Bedömning

Utvecklingen av innerstaden sker i enlighet med framtagna strategier. Berörda nämnder och bolagsstyrelser bidrar till att förverkliga strategin.

Förslag till beslut

Inga förändringar föreslås.

Ekonomiska konsekvenser

Inga förändringar föreslås.

Köns- och barnkonsekvenser

Inga konsekvenser.

Förvaltning eller nämnd eller enhet
Programrapport

Datum:
2019-10-07

Diarienummer:

Handläggare:
Måns Norlin

Aktualitetsbedömning av Landsbygdsprogrammet

Bakgrund

Landsbygdsprogrammet antogs i januari 2017 och gäller år 2017–2023. Inom programmet finns åtgärder inom ett brett spektrum av kommunens verksamheter samlade under fyra prioriterade utvecklingsområden. Behov av styrning inom området landsbygdsutveckling finns kvar. Landsbygdsprogrammet gör att aktiviteter för att åstadkomma landsbygdsutveckling samlas ihop och synliggörs och är därför rätt form av styrsignal för kommunens arbete. Programmet antogs med uppdraget att tillhörande handlingsplan ska uppdateras årligen. Handlingsplanen samlar de aktiviteter som ska leda till att landsbygdsprogrammets mål uppfylls. Den här uppföljningen visar hur implementeringen av landsbygdsprogrammet har fungerat det senaste året.

Bilden av landsbygden är i förändring. Frågor kring relationen mellan landsbygder och städer blir alltmer aktuella och prioriteras högre. Landsbygdsutveckling är nära kopplat till statliga satsningar och EU-medel.

Agenda 2030 är relevant på många sätt inom landsbygdsutveckling. Främst berörs målen om hållbara samhällen, hållbar konsumtion och produktion, hållbar industri, innovationer och infrastruktur, anständiga arbetsvillkor och ekonomisk tillväxt samt hållbar energi för alla.

Uppföljningsunderlag

Landsbygdsprogrammet och tillhörande handlingsplan gäller för alla nämnder och bolag. Underlaget för aktualitetsbedömningen kommer främst ifrån den årliga uppföljningen av landsbygdsprogrammet med tillhörande underlag som sker via Hypergene. Programspecifika frågor har även ställts i Hypergene.

Måluppfyllelse

Inom landsbygdsprogrammet finns fyra prioriterade områden. Nedan följer en kort bedömning av måluppfyllelsen för varje område utifrån handlingsplanen 2020.

Bostadsbyggande

Landsbygdsmässan med fokus på matproduktion och besöksnäring genomfördes i mars 2019 i samband med klimatveckan. Satsningen ”Bygglov på väg” har fortsatt under 2019. Den handlar om att öka rådgivning kring bygglov på plats i kommunens landsbygder och bidrar således även till målet om ökad service. Ett resultat av den uppsökande verksamheten har varit mer kompletta ansökningar och en utjämning i ärendeflödet. Bygglovsbilen är också ett led i näringslivsutveckling på landsbygden då frågor kring verksamhetslokaler också inkommer där. Det bedrivs aktiv planläggning för flerbostadshus i flera prioriterade tätorter.

Näringslivsutveckling

Uppsala kommun arbetar med EU-medel i ett projekt via Tillväxtverket för att etablera tio servicepunkter i kommunen. Det är ett projekt som fokuserar på samarbete och partnerskap med lokalt närings- och föreningsliv. Under 2018–2019 har nio bygder deltagit där lokala projektledare samlar in kunskap om lokala förutsättningar att utveckla den kommersiella servicen. Utgångspunkten är servicenoder eller prioriterade tätorter där det inte finns en konkurrenssituation kring grundläggande kommersiell service. Inom projektet finns det möjlighet till förvaltningsövergripande samarbeten kring ökad service och rådgivning inom flera av kommunens verksamhetsområden. Hittills har fyra servicepunkter etablerats och projektet är förlängt till slutet av 2019.

Service och infrastruktur

En första inventering över möjliga platser för pendlarparkeringar över hela kommunen är gjord och en handlingsplan för att prioritera vidare arbete ska fram. Kontinuerligt arbete görs inom infrastruktur för att få till fler regionala cykelvägar. För att möjliggöra arbets- och skolpendling även på landsbygden krävs att kommunen länkar samman tätorter, hållplatser och målpunkter inom kommunen. Separerade gång- och cykelvägar ska finnas inom rimliga avstånd för pendling med cykel, enligt denna översiktsplan innebär det tätorter inom 15–20 kilometer från Uppsala resecentrum. Cykelstråken ska planeras utifrån ett dörr-till-dörrperspektiv och bidra till att länka samman busshållplatser med tätorter och andra målpunkter längs med cykelstråken. Cykelstråken på landsbygden ska ansluta till tätorternas och stadens huvudcykelstråk och vara separerade från motorfordonstrafik. För att ytterligare öka tillgängligheten på landsbygden enligt ett dörr-till-dörrperspektiv ska knutpunkter för kollektivtrafiken vara försedda med pendlarparkering, inklusive cykelparkering, i mån av behov enligt Handlingsplan för arbetet med cykeltrafik.

Lokalt engagemang

En formaliserad utlysning av stöd till föreningar som tar ett övergripande ansvar för sin bygds utveckling har skett. Två föreningar fick stöd 2019 för att bland annat mobilisera bygderna i lokala utvecklingsfrågor och sprida allmännyttig information. Lokala dialoger förs inom ramen för servicepunktsprojektet på de nio platser där projektet verkar. Pilotprojekt kring medborgarbudget på landsbygden är inlett. Det första området Järlåsa, Vänge och Södra Hagunda är nu på väg att avslutas och de tre vinnande förslagen är under uppförande. Projektet är femårigt och ska täcka hela Uppsalas landsbygder.

Under 2019 kommer projektet Uppsökarna att starta tillsammans med Upplandsbygd – lokalt ledd utveckling. Syftet med projektet är att bidra till en hållbar landsbygdsutveckling genom att öka kunskapen om Agenda 2030 och samhällets satsningar för ökad hållbarhet, stärka lokala aktörer och främja fler hållbara lokala utvecklingsprocesser. Det görs genom att utveckla en uppsökande arbetsmetod som vi kallar för ett mobilt projektkontor.

Övrigt angående måluppfyllelse

Arbetet med landsbygdsutveckling i Uppsala kommun är delvis beroende av extern finansiering. Just nu har kommunen medel via Tillväxtverket för en satsning på att utveckla tio servicepunkter i kommunens landsbygder och för arbetet med mat och besöksnäring har externa medel sökts via Jordbruksverket. Satsningen på uppsökande verksamhet för att nå nya målgrupper kommer att ansökas om hos Upplandsbygd – lokalt ledd utveckling. Om kommunen inte tilldelas medel för sina ansökningar finns

risk för lägre måluppfyllelse kring åtgärder knutna till ansökningar. Handläggningen för extern finansiering kan vara lång och därmed påverka tiden en åtgärd förväntas ta.

Bedömning av måluppfyllelse

Nämnder och bolagsstyrelser kommer att kunna bidra till måluppfyllelse, men behöver göra mer eller annorlunda jämfört med plan. Vissa underlag saknas för att bedöma måluppfyllelse. Det beror delvis på att några bolagsstyrelser samt socialnämnden inte rapporterat. Flera nämnder har behov av mer implementering av landsbygdsprogrammet i sin verksamhetsplan för att tydligare bidra till måluppfyllelse och se sin egen roll i landsbygdsutvecklingen. Att ställa programspecifika frågor till nämnden var ett sätt att i år få reda på vilka nämnder och bolag som tar en aktiv roll i att bidra till landsbygdsutveckling.

Behovet av styrning inom området kvarstår. Frågor kring landsbygdsutveckling prioriteras olika inom verksamheterna vilket synliggör behovet av fortsatt arbete med landsbygdsprogrammet. Handlingsplanen som tillhör landsbygdsprogrammet är ett konkret verktyg för att hjälpa nämnder och bolagsstyrelser att se sin roll.

Förslag till beslut

Uppföljningen som gjorts 2019 föranleder inget behov av förändring av programmet.

Ekonomiska konsekvenser

-

Köns- och barnkonsekvenser

-

Förvaltning eller nämnd eller enhet
Programrapport

Datum:
2019-10-08

Diarienummer:

Handläggare:
Ayse Mutlu Güler

Aktualitetsbedömning av Näringslivsprogrammet

Bakgrund

Näringslivsprogrammet beslutades av kommunfullmäktige 31 januari 2017. Det är framtaget i samverkan med näringslivet och externa parter. I programmet prioriteras sju mål för att skapa bättre förutsättningar för näringslivet i Uppsala kommun. Underrubriken är ”Tillsammans mot 70 000 nya jobb”. I programmet poängteras vikten av intern och extern samverkan för att nå målen. Programmets tvååriga handlingsplan för 2017 och 2018 har 32 åtgärder som helt eller delvis omfattar samtliga nämnder och styrelser och som är inarbetade i verksamhets- och affärsplaner. Näringslivsprogrammet är en viktig del i kommunens arbete för ekonomisk hållbarhet enligt Agenda 2030.

Uppföljningsunderlag

Uppföljningen baseras på åtgärder som rapporterats in i verksamhets- och affärsplaner samt statistik.

Måluppfyllelse

Arbetet för att skapa goda förutsättningar för fler jobb och fler företag och därmed ekonomisk hållbarhet är långsiktigt och pågår enligt plan. Många av åtgärderna som ska genomföras av kommunen är inte genomförda och kräver ytterligare arbete. Det är flera nämnder och bolagsstyrelser som inte har arbetat in åtgärder som de är ansvariga för i sina verksamhets- och affärsplaner. Ytterligare arbete med styrningen krävs för att få genomslag för näringslivsprogrammets mål.

Bedömning

För att nå målen i näringslivsprogrammet krävs mer kunskap om innehållet och dess mål. Samtliga nämnder och bolagsstyrelser behöver förstå sina roller och tydliggöra sitt ansvar för ekonomisk hållbarhet och hur de kan bidra till arbetet för fler arbetstillfällen. En ökad intern dialog och samordning behövs kring vissa åtgärder. Detta kommer ses över i revideringen av handlingsplanen.

Förslag till beslut

Inga förändringar av programmet föreslås. Kommunfullmäktige föreslås att ge kommunstyrelsen fortsatt uppdrag att revidera handlingsplanen för att anpassa åtgärderna till en ny tidsperiod samt för att i enlighet med bedömningen ovan förstärka genomslaget av programmets mål i åtgärderna.

Ekonomiska konsekvenser

Inga ekonomiska konsekvenser.

Köns- och barnkonsekvenser

Inga konsekvenser.

Omsorgsförvaltningen
Rapport

Datum:
2019-10-02

Diarienummer:
OMN-2019-0602

Handläggare:
Jeanette Nordin, Kristina Bromark

Aktualitetsbedömning av Program för full delaktighet för personer med funktionsnedsättning

Bakgrund

Programmet för full delaktighet för personer med funktionsnedsättning antogs i kommunfullmäktige 12 december 2016. Programmet utformades i omsorgsnämnden på uppdrag av kommunstyrelsen. Utformningen av programmet skedde i ett nära samarbete med omsorgsnämndens politiker och företrädare från HSO¹ i Uppsala kommun samt tjänsteperson från omsorgsförvaltningen. Programmets mål tar sina utgångspunkter från FN:s konvention om rättigheter för personer med funktionsnedsättning. Programmet kan även relateras till delmål 10.2 i Agenda 2030². Programmet gäller för alla kommunens nämnder och bolag och har en handlingsplan. I handlingsplanen framgår vilka nämnder och bolag som har åtgärdsansvar i övergripande mål samt delmål i programmet.

Programmets upplägg

Programmet för full delaktighet för personer med funktionsnedsättning har nio målområden. Varje målområde består av ett eller flera övergripande mål samt flera prioriterade delmål/åtgärder. De övergripande målen i programmet är konsekvenser av vad som ska uppnås för att öka tillgänglighet och delaktighet i Uppsala kommun. De övergripande målen gäller alla bolag och nämnder i Uppsala kommun. Delmålen/åtgärderna är exempel på prioriterade områden att arbeta med för att uppnå de övergripande målen. I den bifogade handlingsplanen framkommer vilka nämnder och bolag som ansvarar för, eller är berörda av prioriterade delmålen/åtgärderna.

Uppföljningsunderlag

Programuppföljningens underlag har bestått av genomgång och analys av taggningar som nämnderna lagt in i Hypergene samt analys av nämndernas verksamhetsplaner och bolagens affärsplaner. Bolagen har inte möjlighet att tagga mål i Hypergen.

Måluppfyllelse

Underlaget från Hypergene visar att det pågår arbete inom samtliga nio målområden. Inom målområde tre har samtliga åtgärder statusen försenad eller väntar. Kommunstyrelsen och nio av kommunens 14 nämnder har taggat programmet i sina verksamhetsplaner.

Taggade åtgärder

Det finns 74 taggade åtgärder på nämndnivå varav nio är försenade, väntar eller inte påbörjade. Av de 74 taggade åtgärderna har 64 åtgärder påbörjats eller är färdiga. Vissa av åtgärderna har taggats på flera ställen då de passat in under fler mål i verksamhetsplanerna. Det pågår arbete inom 40 av de totalt 53 målen i programmet. Av de övergripande målen har 11 av 15 taggats 45 gånger.

Mål där arbete pågår som inte taggats

¹ HSO, Handikappföreningarnas samarbetsorgan

² Agenda 2030 delmål 10.2. Till 2030 möjliggöra och verka för att alla människor, oavsett ålder, kön, funktionsnedsättning, ras, etnicitet, ursprung, religion eller ekonomisk eller annan ställning, blir inkluderade i det sociala, ekonomiska och politiska livet.

Tidigare år har uppföljningarna skett utifrån taggningar som kopplats till programmet i Hypergene. För att ta reda på om det pågår arbete med programmets mål och delmål utanför taggningarna har uppföljningen i år även skett genom att alla nämnders verksamhetsplaner och bolagens affärsplaner analyserats. Att verksamhetsplanerna analyserats beror även på att det inte är möjligt att tagga mer än två program per verksamhetsmål. Det innebär att andra program kan ha prioriterats när nämnder taggat sina mål i verksamhetsplanerna.

Analysen visade att alla utom en nämnd och ett bolag har arbetat med programmet. 11 av 12 bolag har arbetat med programmets målområden i sina affärsplaner. I affärsplanerna kunde 56 mål, fokusområden, indikatorer, åtgärder och förväntade effekter härledas till programmet. I vilken omfattning bolagen arbetat med programmet skilde sig åt. Ett bolag hade med alla nio målområden i affärsplanen medan andra bolag hade ett eller två målområden med.

Insatser för ökad måluppfyllelse

Vid den förra aktualiseringsbedömningen framkom behov av implementering av programmet. Under året har därför omsorgsförvaltningen genom brukarombudet i mötet med kommun och organisationer berättat om programmet. Under hösten 2019 genomförs en strukturerad undersökning i form av intervjuer med förvaltningar om programmet och brukarombudets roll. Vid dessa intervjuer kommer analysen av verksamhetsplanerna kunna användas. I den strukturerade undersökningen deltar både brukarombudet och programansvarig.

Under våren 2019 utsågs nya politiska ledamöter i kommunala handikapprådet (KHR). Det nya rådet har tillsammans med den nya ordföranden fokuserat på att programmet ska bli känt och att mål och delmål ska uppfyllas. Rådet har vid varje möte rapporterat hur arbetet med programmet fortgår inom respektive nämnd.

KHR planerar att genomföra en temadag under hösten där rådets ledamöter erbjuds att fördjupa sig i programmet. Det finns även önskemål om att arrangera workshops för kommunens nämnder och bolag.

På omsorgsnämnden har programmets spridning och måluppfyllelse lyfts fram som ett prioriterat område inför 2019 - 2020. Ett förslag från nämnden är att ta fram en utbildning att använda och sprida i kommunen.

Hur ser måluppfyllelsen ut?

Måluppfyllelsen av programmet är fortfarande svår att avgöra utifrån uppföljningsunderlaget. Det är även svårt för nämnderna och bolagen att själva bedöma om målen är uppfyllda då flera mål och delmål är visionära i sin utformning.

Att målen är formulerade på det sätt de är har varit ett önskemål från de brukarorganisationer och politiker som deltog i utformandet av programmet. Det som gått att bedöma kring måluppfyllelsen är inom vilka målområden det pågår arbete.

Förtydligande om begreppet funktionsnedsättning

I programmet har Uppsala kommun valt att använda begreppet funktionsnedsättning utifrån Socialstyrelsens råd. Funktionsnedsättning enligt socialstyrelsen handlar om personer med nedsatt fysisk, psykisk eller intellektuell funktionsförmåga. Socialstyrelsen avråder att använda begreppet funktionsvariation. Detta utifrån att funktionsvariation som begrepp inte är helt okomplicerat. Begreppet betyder funktioner som varierar och sådana har alla människor. Varför ska bara personer med funktionsnedsättning anses ha en variation menar socialstyrelsen. Uppsala kommun har i programmet tydliggjort att begrepp inom området kan förändras och att detta ska följas och ändras utifrån rekommendationer. I dag finns inga nya rekommendationer varför begreppet funktionsnedsättning kommer kvarstå.

Aktualitetsbedömning

Uppföljningen påvisar att fler nämnder arbetar med programmets mål än tidigare år. När det gäller bolagen så finns inget material att jämföra med från tidigare år men det syns att arbete pågår inom flera av programmets målområden. Uppföljningen visar att det fortfarande finns behov av implementering av programmet och dess handlingsplan. Nämnder och bolag behöver fortsätta arbetet med att förankra Program för full delaktighet för personer med funktionsnedsättning ytterligare i organisationen.

Aktualitetsbedömning av Program för full delaktighet för personer med funktionsnedsättning är att inte ändra något i programmet och att tydliggöra vikten av implementering och medvetandegöra förvaltningar, bolag och föreningar för att förankra programmet brett och göra det mer känt.

Förslag till beslut

- Att omsorgsförvaltningen tillsammans med nämnder, bolag och kommunala handikapprådet fortsätter arbetet med implementeringen av program och handlingsplan.
- Att tydliggöra varför begreppet funktionsnedsättning fortfarande ska användas.

När programmets innehåll i sin helhet ska följas upp ska det beaktas att HSO i Uppsala kommun ska bjudas in att delta i enlighet med programmets intention. Om programmets innehåll ska följas upp eller inte, är en fråga som behöver finnas levande inom de brukarråd som kommunen stödjer.

Ekonomiska konsekvenser

Förslag till beslut bedöms inte innebära några utökade ekonomiska konsekvenser.

Jämställdhets- och barnkonsekvenser

Förslag till beslut bedöms påverka perspektiven jämställdhet och barn i positiv riktning, dvs minskade skillnader.

Konsekvenser för tillgänglighet

Förslag till beslut bedöms påverka tillgänglighetsperspektivet positivt. Detta utifrån att de nämnder och bolag som utsetts som ansvariga för övergripande mål och delmål tydligare kommer kunna ta del av, och därmed se och ta ansvar för sitt ansvar i programmet.

Ansvarig nämnd
Programrapport

Datum:
2019-10-08

Diarienummer:

Handläggare:
Linda Helmer

Aktualitetsbedömning av Program för Uppsala kommuns arbetsmarknadspolitik

Bakgrund

Program för Uppsala kommuns arbetsmarknadspolitik antogs i kommunfullmäktige den 11 december 2017. Program för Uppsala kommuns arbetsmarknadspolitik togs fram i samverkan mellan omsorgs-, utbildnings-, äldre- och stadsbyggnadsförvaltningen samt kommunledningskontoret. Beredning skedde även vid en remisskonferens i juni 2017 dit samtliga nämndpresidier, förvaltningsdirektörer, Vd:ar och styrelseordföranden för kommunala bolag samt representanter för fackliga organisationer var inbjudna.

De senaste årens positiva jobbtillväxt i Uppsala väntas fortsätta och sysselsättningen ökar med 3 000 personer 2019 och 2 400 under 2020. Arbetsgivarna inom det privata näringslivet är positiva inför framtida efterfrågan. Totalt beräknas 5 400 nya jobb skapas under 2019 och 2020.

Majoriteten av de arbetslösa i Uppsala kommun tillhör grupper som är missgynnade och utsatta på arbetsmarknaden. Exempel på sådana grupper är personer med endast förgymnasial utbildning och personer som är födda utanför Europa. Dessa grupper tenderar att fortsätta växa samtidigt som bristen på kvalificerad arbetskraft är ett reellt problem. Inom exempelvis bygg-, teknik- och it-företagen är bristen på efterfrågad kompetens redan ett reellt hinder för tillväxten. När kraven på arbetsmarknaden höjs är utbildning nyckeln till att komma in på arbetsmarknaden. Dessutom bidrar Arbetsförmedlingens stora omorganisation till en osäkerhet kring vilket stöd arbetsgivare och arbetssökande kan komma att få framöver.

För att stärka och utveckla en hållbar och aktiv arbetsmarknadspolitik utgår programmet från fyra målområden; stöd till egen försörjning, stöd utifrån individers förutsättningar och behov, kompetensförsörjning och Uppsala kommuns arbetsgivaransvar. Programmet relaterar bland annat till delmål 1.2, 4.4, 4.5, 8.5, 8.6 i Agenda 2030.

Uppföljningsunderlag

Program för Uppsala kommuns arbetsmarknadspolitik och tillhörande handlingsplan gäller för alla nämnder och bolagsstyrelser. Fokus för uppföljningen har varit de åtgärder i verksamhets- och affärsplaner som har kopplats till programmet. Till grund för bedömningen ligger även tillgänglig statistik.

Måluppfyllelse

Inom programmet finns fyra målområden och bedömningen är att nämnder och bolagsstyrelser kommer att kunna bidra till måluppfyllelser i programmet, men att det behövs göras mer eller annorlunda jämfört med plan. Nedan följer en uppföljning av måluppfyllelsen utifrån varje målområde.

Uppsala kommun ska möjliggöra för fler kvinnor, män och personer med annan könsidentitet och/eller annat könsuttryck att försörja sig via utbildning, egen anställning eller företagande.

För att nå måluppfyllelsen är det av vikt att olika delar av kommunen samarbetar. Det är sällan endast en insats som bidrar till att en person når egen försörjning utan snarare en kedja av insatser. Det är därmed av stor betydelse att kommunen agerar som ett Uppsala. En tydlig insats där flera nämnder tillsammans har bidragit till måluppfyllelsen är arbetet med extratjänster där hela kommunen aktivt har arbetat för att fler långtidsarbetslösa och nyanlända ska komma in på arbetsmarknaden. På ett övergripande plan arbetar kommunen även med att säkerställa att sociala krav ställs i upphandlingar. Arbetsmarknadsnämnden har därutöver beslutat om ett flertal åtgärder för att hjälpa fler arbetssökande med försörjningsstöd att börja studera eller arbeta.

Uppsala kommun ska vidga valmöjligheterna för kvinnor, män och personer med annan könsidentitet och/eller annat könsuttryck när det gäller utbildnings- och arbetsmarknadsinsatser.

Uppsala kommun erbjuder vuxenutbildning på flexibla tider och i olika studieformer. Utbildningsinsatser i kombination med arbetsmarknadsinsatser erbjuds även arbetssökande ungdomar och vuxna. Inom grund och gymnasieskolan finns ett jämställdhetsperspektiv invävt i alla ämnens kursplaner. I uppdraget för studie- och yrkesvägledning ingår det att uppmuntra till val som inte styrs av traditionella könsnormer.

Vuxenutbildningen ska tillgodose samhällets behov av tillgång på utbildad arbetskraft.

Uppsala kommuns vuxenutbildning samverkar bland annat med Arbetsförmedlingen och närliggande kommuner i planeringen av utbud av utbildningar som möter efterfrågan på arbetskraft. Vuxenutbildningen har stor betydelse för att utbilda personer inom bristyrken, inte minst inom vård och omsorg. Ett bra samarbete finns med gymnasieskolan exempelvis kring nyanlända ungdomar/unga vuxna och deras studier. Vuxenutbildningen samarbetar med Nationellt centrum för svenska som andraspråk med syfte att utveckla språkinläring i yrkesutbildningar. Under våren 2020 finns även målsättning att starta sfi med yrkesinriktning mot pedagog – ”Sfx\pedagog”.

Uppsala kommun är den största arbetsgivaren i regionen. Det innebär att vi ska vara förebild som arbetsgivare i vår region när det gäller att skapa en inkluderande arbetsmarknad.

Arbetet med arbetsmarknadsanställningar samt arbetet med praktikplatser och feriearbeten är exempel där kommunen arbetar för att vara en inkluderande

arbetsgivare och därmed en förebild för regionen. Införandet av möjligheten att arbeta deltid för all personal inom kommunen införs under 2020. Administrativa lösningar för att möta de som är intresserade av studentmedarbetarskap och praktik inom kommunen utvecklas. En utredning för att identifiera vägar att stödja och bidra till validering för olika yrkesgrupper pågår. Genom kompetensbaserad rekrytering, där information finns gällande möjligheterna att validera betyg och intyg, pågår ett ständigt arbete för att möjliggöra nyanländas väg till arbete.

Bedömning

Behovet av styrning inom området kvarstår. Programmet och handlingsplanen har konkretiserat vad som ska göras och är i den meningen ett effektivt styrmedel. Bedömningen är att programmet inte behöver revideras innan programperiodens slut, men att handlingsplanen utgör en svag styrning i relation till programmets intentioner. Arbetsmarknadens möjligheter, utmaningar och behov är kontinuerligt i förändring utifrån omvärlden, det bidrar till att många av de åtgärder som återfinns i handlingsplanen redan är förlegade utifrån 2020 års förutsättningar. Handlingsplanen bör därmed revideras under 2020. I samband med detta bör även indikatorer knytas till respektive mål och åtgärder. Detta för att planen ska vara möjlig att följa upp och för att respektive nämnds och bolags ansvar ska bli tydligt.

Bedömningen är även att Arbetsmarknadsnämnden ska ta över ansvaret av handlingsplanen från Kommunstyrelsen så att uppföljningen av både program och handlingsplan hålls ihop.

Förslag till beslut

- **Att** tillhörande handlingsplan till programmet för Uppsala kommuns arbetsmarknadspolitik revideras under 2020.
- **Att** Arbetsmarknadsnämnden får uppföljningsansvar för både program och tillhörande handlingsplan.

Ekonomiska konsekvenser

Inga ekonomiska konsekvenser.

Köns- och barnkonsekvenser

Det föreligger inga förändrade effekter på kvinnor, mäns eller barn situation.

Ansvarig nämnd
Programrapport

Datum:
2019-10-08

Diarienummer:

Handläggare:
Sofia Venemalm

Aktualitetsbedömning av Program- och handlingsplan mot kvinnofridskränkningar, våld i nära relationer och hedersrelaterat våld och förtryck

Bakgrund

Programmet tydliggör och konkretiserar Uppsala kommuns samlade vilja och inriktning gällande det strategiska arbetet med att upptäcka, synliggöra och åtgärda våld i nära relationer samt hedersrelaterat våld och förtryck. Visionen för programmet lyder: ”I Uppsala blir ingen utsatt för våld i nära relationer, och alla får själva bestämma över sitt liv och sin kropp.”

Uppsala kommuns program mot kvinnofridskränkningar och våld i nära relationer består av två delar. Del 1 innehåller bakgrund och utgångspunkter. Det ger en kort redogörelse för uppdraget, en beskrivning av problemområdets omfattning och centrala begrepp, samt en diskussion av grupper med särskilda sårbarheter. I beskrivningen av uppdraget finns en översiktlig historisk beskrivning av den rättsliga utvecklingen inom området våld i nära relationer nationellt och internationellt, och en beskrivning av kommunens ansvar på området enligt rådande lagar och bestämmelser. Del 2 innehåller övergripande mål och delmål och utgör kärnan i programmet. Under varje målområde finns först en analyserande text som belyser behoven av utveckling. Efter det presenteras delmål som visar prioriteringarna för att uppnå de övergripande målen. I del 2 beskrivs också kort hur programmet ska implementeras och följas upp. Målen är direkt kopplade de nationella strategimålen och gäller för samtliga nämnder och kommunalt helägda bolag. Programmet innehåller fem långsiktiga mål och under varje sådant mål finns ett antal prioriterade delmål som ska uppnås under programperioden. De långsiktiga målen pekar ut riktningar som ska skapa förutsättningar för stabilitet, långsiktighet och kontinuitet i arbetet. De prioriterade delmålen visar på åtgärder och insatser som ska fokuseras under programperioden.

Till programmet har det tillkommit en handlingsplan där respektive delmål kopplas till ansvarig nämnd. Handlingsplanen innehåller fyra målområden och för varje målområde finns ett antal prioriterade åtgärder som ska genomföras under planperioden. Åtgärderna ska genomföras inom flera av kommunens verksamhetsområden och konkretiseras inom ramen för nämndernas

verksamhetsplaner och i arbetet med jämställdhetsintegrering. Socialnämnden har ett särskilt ansvar att samordna arbetet med implementeringen av program och handlingsplan. Program- och handlingsplan relaterar bland annat till delmål 3, 5, 10 och 16 i Agenda 2030.

Uppföljningsunderlag

Program mot kvinnofridskränkningar och våld i nära relationer gäller för alla nämnder och bolagsstyrelser. De mål och delmål som anger prioriteringar inom området kopplas till respektive nämnds verksamhetsplan. I handlingsplanen pekas särskilda nämnders ansvar ut i relation till mål, delmål och föreslagna åtgärder. Fokus för uppföljningen har varit de åtgärder i verksamhets- och affärsplaner som har kopplats till programmet.

Bedömning

Behovet av styrning inom området kvarstår. Programmet har konkretiserat vad som ska göras och är i den meningen ett effektivt styrmedel.

Fortfarande är kunskapen om våld i nära relationer och hedersrelaterat våld och förtryck väldigt ojämn. Frågan prioriteras också olika inom olika nämnder. Fortfarande kvarstår utmaningen i att se att våld i nära relationer och hedersrelaterat våld är en kommunövergripande fråga som i mer eller mindre utsträckning berör alla nämnder och bolagsstyrelser.

Handlingsplan mot kvinnofridskränkningar, våld i nära relationer och hedersrelaterat våld och förtryck löpte ut per december 2018 och ska revideras. Socialnämnden har också föreslagit kommunstyrelsen att uppdra till socialnämnden att upprätta en handlingsplan mot hedersrelaterat våld och förtryck (SCN-2019-0086). Uppdraget är ett led i att realisera intentionen i mål och budget som manar till en intensifiering av arbetet mot hedersrelaterat våld och förtryck. Förslaget är att det ska tas fram två separata handlingsplaner, en mot hedersrelaterat våld och förtryck och en mot mäns våld mot kvinnor och våld i nära relationer. I samband med detta arbete ska indikatorer, mätbara mål, knytas till respektive mål, och delmål. Detta för att planerna ska vara möjlig att följa upp och för att respektive nämnds ansvar ska bli tydligt.

Vidare är bedömningen att program mot kvinnofridskränkningar och våld i nära relationer utgör en bra grund och styrning på området och att nuvarande tidsbegränsning för programmet bör tas bort och att uppföljning görs genom årliga aktualitetsbedömningar. Smärre justeringar av redaktionell karaktär kan komma att bli aktuella. Så som att flytta aktiviteter ur programmet samt att ändra programmets namn så att det tydligare harmonierar med föreslagna handlingsplaner. Vidare är bedömningen att behovet av en handlingsplan mot hedersrelaterat våld och förtryck är nödvändigt för en effektiv styrning på området.

Förslag till beslut

- **Att** tillhörande handlingsplan till programmet mot kvinnofridskränkningar och våld i nära relationer revideras,
- **Att** socialnämnden uppdras att ta fram en handlingsplan mot hedersrelaterat våld och förtryck samt,
- **Att** tidsbegränsningen för program mot kvinnofridskränkningar och våld i nära relationer tas bort och löper på tillsvidare.

Ekonomiska konsekvenser

Förslaget innebär inga ökade kostnader för socialnämnden utan görs i samverkan med berörda nämnder och bolagsstyrelser, och ryms inom ekonomisk ram.

Köns- och barnkonsekvenser

De förändringsförslag som föreslås bedöms inte ha några negativa effekter på kvinnor, mäns eller barns situation.